

Bankovní produkty pro retailovou klientelu

Magdaléna Študentová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Magdaléna ŠTUDENTOVÁ**
Osobní číslo: **M08234**
Studijní program: **B 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**

Téma práce: **Analýza bankovních produktů pro retailovou klientelu**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši popisující současné retailové bankovníctví v České republice.

II. Praktická část

- Analyzujte a srovnajte vybrané bankovní produkty pro retailovou klientelu.
- Navrhněte doporučení nejvýhodnějších bankovních produktů pro retailového klienta.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] DVORÁK, P. Bankovníctví pro bankéře a klienty. 3. přeprac. a rozšíř. vyd. Praha: Linde, a. s., 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
[2] KAŠPAROVSKÁ, V. Banky a komerční obchody. 1. vyd. Kravaře: Marreal Servis, s. r. o., 2010. 172 s. ISBN 978-80-245-6779-4.
[3] POLOUČEK, S., a kol. Bankovníctví. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
[4] PŮLPÁNOVÁ, S. Komerční bankovníctví v České republice. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.
[5] REVENDA, Z., a kol. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 4. vyd. Praha: Management Press, 2005. 628 s. ISBN 80-7261-132-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Blanka Kameníková**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **4. dubna 2011**
Termín odevzdání bakalářské práce: **20. května 2011**

Ve Zlíně dne 4. dubna 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
  - bez omezení;
  - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 14. 5. 2011

.....

---

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá analýzou a srovnáním bankovních produktů pro retailovou klientelu. V teoretické části jsou popsány jednotlivé bankovní systémy, druhy bank a nejčastější bankovní produkty. Praktická část je zaměřena na srovnání vybraných produktů a služeb čtyřech významných bank z hlediska výhodnosti pro klienta. Na závěr je sestaveno portfolio produktů pro konkrétního klienta dle jeho možností a požadavků.

Cílem práce je přehledně zobrazit současnou situaci na trhu bankovních služeb pro drobné klienty a posoudit výhodnost jednotlivých produktů.

Klíčová slova: banka, bankovní produkty, běžný účet, obligace, spořicí účet, spotřebitelský úvěr, termínovaný vklad

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with analysis and comparison of banking products for retail customers. The theoretical part describes different banking systems, types of banks and the most frequent banking products. The practical part aims to compare selected products and services of four important banks from a viewpoint of convenience for a client. Finally, a portfolio of products is compiled for a particular client according to his facilities and requirements.

The aim of this thesis is to display clearly current situation in the market of banking services for individual clients and to evaluate profitability of individual products.

Keywords: bank, banking products, current account, obligation, savings account, consumer credit, time deposit

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Ing. Blance Kameníkové za odborné vedení, cenné rady a připomínky při zpracování mé bakalářské práce, ale i za projevenou ochotu a vstřícnost.

Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi byli nápomocni a poskytli užitečné informace k napsání této práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 BANKOVNÍ SYSTÉM	13
1.1 JEDNOSTUPŇOVÝ A DVOUSTUPŇOVÝ BANKOVNÍ SYSTÉM.....	13
1.2 UNIVERZÁLNÍ A ODDĚLENÝ BANKOVNÍ SYSTÉM.....	13
1.3 ČESKÝ BANKOVNÍ SYSTÉM	14
2 BANKA	16
2.1 PRÁVNÍ VYMEZENÍ BANKY	16
2.2 EKONOMICKÁ PODSTATA BANKY	17
2.3 ZÁKLADNÍ FUNKCE BANK.....	17
2.4 DRUHY BANK DLE HLAVNÍ ČINNOSTI.....	17
2.4.1 Obchodní banky	17
2.4.2 Investiční banky	18
2.4.3 Spořitelní banky	18
2.4.4 Úvěrová družstva	18
2.4.5 Hypoteční banky	18
2.4.6 Stavební spořitelny.....	19
2.4.7 Specializované banky.....	19
2.4.8 Nízkonákladové banky.....	19
2.4.9 Virtuální banky.....	20
3 BANKOVNÍ OBCHODY	21
3.1 AKTIVNÍ OBCHODY BANK.....	21
3.1.1 Kontokorentní úvěr	21
3.1.2 Spotřebitelský úvěr (půjčka)	22
3.1.3 Kreditní karty	24
3.1.4 Hypoteční úvěr	25
3.1.5 Směnečný eskontní úvěr	26
3.2 PASIVNÍ OBCHODY BANK.....	26
3.2.1 Vklady na viděnou	27
3.2.2 Termínované vklady.....	28
3.2.3 Spořicí účty	29
3.2.4 Úsporné vklady	29
3.2.5 Depozitní certifikáty.....	30
3.2.6 Bankovní obligace.....	31
3.2.7 Hypoteční zástavní listy	32
3.2.8 Pojištění vkladů.....	32
3.3 BILANČNĚ NEUTRÁLNÍ OBCHODY	34
3.3.1 Elektronické bankovníctví	34
3.3.2 Investiční bankovníctví	35
3.3.3 Směnárenské obchody.....	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
4 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	39
5 SROVNÁVANÉ BANKOVNÍ INSTITUCE	40

5.1	ČESKOSLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA, A. S.	40
5.2	RAIFFEISENBANK, A. S.	41
5.3	MBANK.....	42
5.4	FIO BANKA, A. S.....	42
5.5	SROVNÁNÍ ČÍSELNÝCH UKAZATELŮ.....	43
6	SROVNÁNÍ VYBRANÝCH BANKOVNÍCH PRODUKTŮ.....	46
6.1	AKTIVNÍ OBCHODY.....	46
6.1.1	Kontokorentní úvěr	46
6.1.2	Spotřebitelský úvěr.....	48
6.1.3	Kreditní karty	50
6.2	PASIVNÍ OBCHODY	52
6.2.1	Běžné účty	52
6.2.2	Termínované účty.....	54
6.2.3	Spořicí účty	57
6.2.4	Bankovní obligace.....	59
6.2.5	Hypoteční zástavní listy	60
6.3	NEUTRÁLNÍ OBCHODY	61
6.3.1	Investiční a zprostředkovatelská činnost.....	61
7	DOPORUČENÉ PORTFOLIO KLIENTA	64
7.1	CHARAKTERISTIKA KLIENTA	64
7.2	PORTFOLIO PRODUKTŮ	64
7.2.1	Běžný účet	64
7.2.2	Spořicí účet.....	65
7.2.3	Hypoteční zástavní listy	65
7.2.4	Spotřebitelský úvěr.....	65
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	68
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	70
	SEZNAM OBRÁZKŮ	71
	SEZNAM TABULEK.....	72

ÚVOD

V současnosti působí na českém trhu řada bankovních institucí, které nabízejí klientům rozmanité množství služeb a produktů. Jednotlivé banky se zaměřují a orientují svou nabídku na konkrétní skupiny zákazníků, z nichž velmi početnou složku tvoří fyzické osoby neboli retailová klientela.

Ačkoliv se finanční gramotnost občanů neustále zlepšuje, stále nedosahuje uspokojivé úrovně. Lidé raději ponechávají své úspory v bezpečí domova, neboť nemají přehled a neznají možnosti, kam by je mohli uložit a ještě k tomu efektivně zhodnotit. V mnoha případech se lidé nechají zlákat uším lahodící reklamou, vidinou velkých peněz, aniž by se zajímali o možné nevýhody produktů a takzvaná „ale“, nejčastěji ve formě přemrštěných poplatků, a tak nakonec uzavření takových obchodů litují a na bankovní ústavy zanevrou vinou špatné zkušenosti. Ovšem nejen neznalost, špatné zkušenosti, ale také značná nepřehlednost na trhu bankovních produktů přispívá k jejich méně častému využívání, což je také jeden z důvodů, proč jsem si vybrala právě takové téma pro svou bakalářskou práci.

Samozřejmě se v této sféře nesetkáme jen s negativy, výše zmíněné případy nejsou v žádném případě pravidlem. O tom svědčí zejména vysoká čísla bank o počtu klientů a prodaných produktů. Co je ale klíčem k úspěchu? Jak zařídit, aby mi peníze vydělávaly? Odpověď je poměrně jednoduchá, stačí se orientovat a mít ty správné informace. Bez spolehlivých a kompetentních informací to bohužel nepůjde.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je analyzovat a srovnat vybrané nejběžnější bankovní produkty určené pro retailové klienty a na základě toho pak navrhnout doporučení nejvýhodnějšího portfolia pro konkrétně definovaného běžného klienta s průměrnou výší mzdy, což se mi, upřímně doufám, podaří splnit.

Za cíl teoretické části si kladu přehledně zobrazit a seznámit čtenáře s bankovním systémem, jednotlivými druhy bank na našem trhu a předně s dostupnými bankovními obchody. Na tuto obecnou rešerši navážu v části praktické, v níž nejdříve představím srovnávané bankovní instituce, které jsem záměrně vybrala typově různé, a poté analyzuji a srovnám vybrané bankovní produkty, především z hlediska úrokových sazeb a účtovaných poplatků. Na závěr sestavím pro potenciálního klienta vhodné portfolio produktů. Navrhnou, jak by měl co nejefektivněji uložit a zhodnotit své peníze, popřípadě které úvěrové produkty využít.

Doufám, že se má práce stane pro čtenáře obohacujícím, přinese komplexní pohled na problematiku bankovníctví a produktů určených pro retailové klienty a zároveň usnadní orientaci v hodnocení jednotlivých produktů, jejich srovnávání i výběr.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BANKOVNÍ SYSTÉM

Pojem bankovní systém označuje souhrn bankovních institucí působících v daném státě a uspořádání vztahů mezi nimi navzájem i vzhledem k subjektům okolního prostředí. Konkrétní forma tohoto systému je determinována jednak historickým vývojem, ale také současným finančním systémem státu, zejména rozvinutostí finančního trhu a postavením měny.

Z hlediska vzájemného postavení jednotlivých bank a kvality vzájemných vztahů rozlišujeme několik typů bankovních systémů.

1.1 Jednostupňový a dvoustupňový bankovní systém

Jak již můžeme usuzovat ze samotného názvu, v jednostupňovém systému stojí všechny banky na jedné úrovni, neliší se ve svých funkcích a činnostech a rovněž vztahy mezi nimi se vyznačují stejnorodostí.

Tento způsob uspořádání můžeme označit za historický, neboť ve většině případů předcházela systému dvoustupňovému a v dnešní době je neaplikovatelný. V jednostupňovém systému uspořádání chybí centrální instituce, která by plnila hlavní makroekonomické funkce, tudíž veškeré bankovní obchody, nevyjímaje emisi bankovek, plnily komerční banky.

Ve dvoustupňovém modelu zaujímá výsadní postavení centrální banka, která se zásadně liší svými funkcemi od obchodních bank, postavených na druhém stupni. Tato banka vlastní monopol na emisi peněz a zároveň obstarává hlavní makroekonomické funkce, zajišťuje měnovou politiku, vykonává funkci banky státu a koriguje činnost obchodních bank, pro které je charakteristický přímý kontakt s klienty.

1.2 Univerzální a oddělený bankovní systém

Podstatou tohoto rozdělení je rozdíl v rozsahu a charakteru činností, které banky uskutečňují. Bankovní činnosti rozlišujeme na komerční, které jsou prováděny na účet banky, například přijímání vkladů, poskytování úvěrů, či platební styk, a činnosti investiční, jež tvoří zprostředkovatelské operace na účet klienta, tedy obchody s cennými papíry, správa majetku zákazníků apod.

Model univerzálního bankovníctví pojí oba typy činností, komerční i investiční. Tím přináší klientům jisté výhody, v podobě větší vstřícnosti, pohodlí, úspory času i nákladů, ale nabízí i větší stabilitu plynoucí z diverzifikace portfolia banky. Naopak nevýhody zahrnují

problematiku možného střetu zájmů, soustředí větší množství kapitálu, čímž vytváří oligopolní strukturu, tudíž se na trhu prosadí jen malý počet velkých bank. Pro tento systém je také charakteristické vyčleňování bank, které se specializují pouze na určitý typ bankovních obchodů.

Pro model oddělený je podstatné oddělení institucí komerčního a investičního bankovníctví, část bank tedy poskytuje ryze komerční operace a druhá část naopak jen investiční služby. V tomto modelu je výrazně eliminován možný střet zájmů, ale na druhé straně nemohou poskytnout klientům kompletní portfolio služeb.

1.3 Český bankovní systém

V České republice se setkáme s modelem dvoustupňového univerzálního bankovníctví, ovšem působí zde i poměrně velké množství specializovaných bank (např. stavební spořitelny, hypoteční banky). Tento systém se u nás vyvíjel již od roku 1990, kdy na trh vstoupilo velké množství bank, avšak mnohé z nich v pozdější době zanikly.

První stupeň tvoří Česká národní banka, která je centrální bankou, a jejím hlavním úkolem je péče o cenovou stabilitu a vykonávat dohled nad finančním sektorem celé země. Centrální banka také určuje minimální kapitálové a další požadavky pro komerční a specializované banky, tak aby nebyla banky podstupována přílišná rizika při obchodní činnosti, například úvěrové, tržní, riziko likvidity apod. [4]

Na druhé úrovni stojí komerční banky, které můžeme rozlišit do tří skupin: tuzemské, zahraniční a pobočky zahraničních bank.

Dle klasifikace ČNB na českém trhu působí tyto skupiny bank:

- velké banky s bilanční sumou přesahující 200 mld. Kč,
- střední banky s bilanční sumou v rozmezí 50 – 200 mld. Kč,
- malé banky s bilanční sumou nižší než 50 mld. Kč,
- pobočky zahraničních bank,
- stavební spořitelny.

Mezi specializované banky se řadí Hypoteční banka, a.s. poskytující zejména hypoteční úvěry pro bydlení a stavební spořitelny, kterým byla udělena speciální licence pro poskytování účelových úvěrů v oblasti bydlení.

Kromě zmíněných bank tvoří ještě speciální skupinu Česká exportní banka, a.s., jež byla založena státem, aby podporovala české exportéry v činnosti, a Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., která má za úkol podporovat drobné a střední podnikatele, rozvoj infrastruktury, popřípadě dalších sektorů.

Tabulka 1: Vývoj počtu bank v ČR [13]

		31. 12. 2007	31. 12. 2008	31. 12. 2009	31. 03. 2010	30. 06. 2010	30. 09. 2010	
Banky celkem k datu		37	37	39	39	40	41	
z toho v nucené správě		0	0	0	0	0	0	
Počet vzniklých ¹ subjektů ve sledovaném období		1	2	3	0	1	1	
Počet zaniklých ² subjektů ve sledovaném období		1	2	1	0	0	0	
Struktura bank podle vlastnictví								
v to m	banky s rozhodující čes- kou účas- tí	celkem	8	7	7	7	8	8
		banky se státní účastí	2	2	2	2	2	2
		banky s rozhodující českou účastí	6	5	5	5	6	6
	banky s rozhodující za- hraniční účástí	celkem	29	30	32	32	32	33
		banky s rozhodující zahraniční účastí	15	14	14	14	14	14
		pobočky zahraničních bank	14	16	18	18	18	19
	banky v nucené správě		0	0	0	0	0	0

¹ Do počtu „vzniklých“ subjektů jsou zahrnuty ty, které v daném období získaly oprávnění k činnosti bez ohledu na to, zda již začaly reálně poskytovat služby. Oprávněním k činnosti se podle typu subjektu rozumí licence nebo povolení, zápis do obchodního rejstříku nebo notifikace u organizačních složek zahraničních subjektů.

² Do počtu „zaniklých“ subjektů jsou zahrnuty ty, které v daném období pozbyly oprávnění k činnosti z jakéhokoliv důvodu.

2 BANKA

Pojmem banka označujeme prvky jednotlivých bankovních systémů, které fungují na daném území. Při bližší charakteristice je třeba vycházet ze dvou úhlů pohledu, jednak z právního vymezení banky, ale i z její ekonomické podstaty, tedy funkcí, které plní. Ačkoliv některé subjekty mohou plnit ekonomické funkce bank, dle legislativy jimi být nemusí, proto je důležitý pohled z obou hledisek.

2.1 Právní vymezení banky

Přestože základní cíl bank je stejný jako u jakéhokoliv jiného podniku, tedy dosahovat zisk, upravují oblast jejich činnosti speciální zákony a normy. V členských zemích Evropské unie vytváří základní legislativní rámec pro oblast bankovníctví Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu.

Z této směrnice pak vychází i Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů platný pro Českou republiku. Ten jednoznačně definuje čtyři základní požadavky, které musí podnikatelská jednotka splňovat, aby se stala bankovní institucí.

Bankami se pro účely tohoto zákona rozumějí právnické osoby se sídlem v České republice, založené jako akciová společnost, které

- a) přijímají vklady od veřejnosti, a
- b) poskytují úvěry,

a které k výkonu činností podle písmen a) a b) mají bankovní licenci.

Kromě výše uvedených činností, může banka vykonávat tyto další činnosti, má-li je povoleny v jí udělené licenci: investování do cenných papírů na vlastní účet, finanční pronájem (finanční leasing), platební styk a zúčtování, vydávání a správu platebních prostředků, například platebních karet a cestovních šeků, poskytování záruk, otvírání akreditivů, obstarávání inkasa, poskytování investičních služeb podle zvláštního právního předpisu, s tím, že se v licenci uvede, které hlavní investiční služby a činnosti a doplňkové investiční služby je banka oprávněna poskytovat a ve vztahu ke kterým investičním nástrojům podle zvláštního právního předpisu, finanční makléřství, výkon funkce depozitáře, směnářskou činnost, poskytování bankovních informací, obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta s devizovými hodnotami a se zlatem, pronájem bezpečnostních schránek, činnosti, které přímo souvisejí s činnostmi uvedenými. [10]

2.2 Ekonomická podstata banky

Při tomto vymezení nahlížíme na banku z pohledu funkcí, jež plní, přičemž bereme v potaz banku univerzální, které je umožněno provádět veškeré bankovní činnosti.

Z pohledu národohospodářského lze hlavní funkci bankovní instituce spatřit ve zprostředkování oběhu peněžního kapitálu mezi jednotlivými ekonomickými subjekty.

Z hlediska podnikohospodářského jsou potom banky chápány jako podniky, jejichž základní funkcí je provádět bankovní obchody a které poskytují svým klientům služby označované jako bankovní produkty. [1]

2.3 Základní funkce bank

Banky plní nezastupitelnou úlohu na finančním trhu snad každého státu, neboť mají na starosti řadu různých funkcí. Standardně jsou však jako nejpodstatnější jmenovány tyto:

- **finanční zprostředkování** – tato funkce spočívá v umístění získaného kapitálu tam, kde přináší nejvyšší zhodnocení při daném riziku. Banky zde uplatňují ziskový princip a přelévají peněžní kapitál do oblastí, kde je jeho zhodnocení nejefektivnější, čímž provádějí transformaci peněz z různých hledisek.
- **emise bezhotovostních peněz** – jelikož hotovostní peníze může ve státě emitovat pouze centrální banka, začaly se objevovat peníze bezhotovostní v podobě zápisů na bankovních účtech, které mohou emitovat i komerční banky.
- **provádění platebního styku** – banky spravují velké množství účtů svým klientům, a tím mohou provádět vzájemné platby jednoduchým účetním převodem, aniž by potřebovaly převádět hotovostní peníze. Jedná se o relativně rychlý, bezpečný a levný platební styk velmi důležitý pro správný chod tržní ekonomiky.
- **zprostředkování finančního investování** – banky se stávají emitenty cenných papírů, které nabízí svým klientům, a také vystupují jako zprostředkovatelé jejich nákupu, popřípadě jiných obchodů.

2.4 Druhy bank dle hlavní činnosti

2.4.1 Obchodní banky

Obchodní banky se staly historicky nejstarším typem, ačkoliv prošly dlouhým vývojem a mnohými změnami. V průběhu času se předmětem jejich zájmu staly všechny skupiny

klientů, od fyzických osob po velké korporace, kterým nabízí veškerý sortiment služeb. Jedním slovem lze tyto bankovní subjekty označit jako univerzální, od svých klientů nakupují krátkodobé i dlouhodobé vklady, poskytují úvěry, ale také zprostředkovávají platební styk. V praxi se nejčastěji setkáme s tzv. velkobankami, pro něž je typická široká síť poboček, jak v domácím prostředí, tak i v zahraničí, často zřizují dceřiné společnosti a zaměstnávají stovky pracovníků.

2.4.2 Investiční banky

Investiční banky, které jsou známy až od druhé poloviny 19. století, lze charakterizovat jako peněžní ústavy, které přijímají od jiných bank, veřejnosti a právnických osob dlouhodobé vklady a emitují dlouhodobé dluhopisy a takto získané prostředky investují do středně- a dlouhodobých půjček podnikům. V současnosti ovšem význam těchto institucí klesá vzhledem k rostoucí konkurenci a trendu univerzalizace. [3]

2.4.3 Spořitelní banky

První spořitelny se začaly objevovat až v 18. století, a to z důvodu bezpečného ukládání peněžních prostředků pro budoucí potřeby a jejich zhodnocení formou úroku. Typickým produktem jsou zejména termínované vklady a vkladní knížky. Takto získané prostředky potom tyto banky poskytují ve formě dlouhodobých půjček samosprávným orgánům, státu, popřípadě i obyvatelstvu, zaleží na konkrétní formě spořitelní banky.

2.4.4 Úvěrová družstva

Specifikací tohoto typu bank, který se objevuje až v polovině 19. století je, že se jedná o podniky s neuzavřeným počtem členů, které se zaměřují výhradně na poskytování úvěrových obchodů ve prospěch hospodaření svých zakladatelů. U nás se těmto podnikům říká lidově také „kampeličky“ dle jména jednoho ze svých zakladatelů, a sice Cyrila Kampelíka. [6]

2.4.5 Hypoteční banky

Tento typ bank se řadí mezi nestarší, neboť první hypoteční banky se začaly objevovat již v době feudalismu. Postupným vývojem se jejich hlavní činností stalo především poskytování dlouhodobých úvěrů, jež jsou zajištěny nemovitým majetkem. Od ostatních typů bank se liší získanou licencí na emisi hypotečních zástavních listů, které se tak staly hlavním zdrojem financování hypotečních půjček. V současnosti lze najít čistě hypotekární banky

jen velmi zřídka, v rámci udržení konkurenceschopnosti se většinou po uskutečnění fúze s jiným typem banky zabývají i dalšími druhy obchodů.

2.4.6 Stavební spořitelny

Mezi banky bývají dle zákona o bankách řazeny i tyto instituce, jež jsou u nás relativně novým typem podniku. Jak již název napovídá, hlavním poskytovaným produktem je stavební spoření, které slouží jako nástroj pro financování vlastního bydlení, kombinuje jak spoření tak poskytování úvěrů výhradně spojených s účelem bytové výstavby.

2.4.7 Specializované banky

Neboli banky se specializovanými funkcemi zaujímají ve státě zvláštní místo, neboť se zaměřují na podporu určitých oblastí státního zájmu. Jedná se obvykle o

- **banky pro obnovu**, nezbytné při řešení mimořádných hospodářských situacích, pokud ostatní banky nejsou schopny poskytnout dostatečné zdroje k obnově,
- **banky pro podporu exportu**, sloužící k podpoře domácích vývozců poskytováním výhodnějších úvěrů například,
- **zemědělské banky**, určené pro podporu zemědělství, zejména s přihlédnutím k výkyvům v této oblasti,
- **ekologické banky**, financující neustálé zlepšování životního prostředí,
- **záruční banky**, jež poskytují speciální půjčky na vybrané projekty a účely,
- **rozvojové banky**, podporující rozvoj činnosti drobných podnikatelů,
- **likviditní banky**, které jsou určeny na pomoc podnikům s problémy likvidity v daném časovém období, a
- **konsolidační banky**, jejichž úkolem je přebírat od jiných bank tzv. špatné úvěry, kdy nedochází k jejich splácení dlužníkem zejména zásahem státu.

2.4.8 Nízkonákladové banky

Jelikož žijeme v době, kdy se za všechno platí, není ani bankovníctví a jeho služby výjimkou. Věčná nespokojenost klientů s vysokými poplatky za každou sebemenší službu však vedla ke vzniku tzv. nízkonákladových bank. Ty sice nenabízejí širokou škálu služeb a produktů, ve většině případů pouze ty základní a nejvíce využívané, nicméně velkou výhodou jsou nulové, popřípadě jen minimální poplatky, díky kterým získávají velkou oblibu u zákazníků.

Dalším rozdílem od klasických výše popsaných bank je také počet a struktura poboček. Z důvodu šetření nákladů se obvykle setkáme jen s malým počtem kontaktních míst ve větších městech, výjimkou nejsou pouhé kiosky, například v obchodních centrech, s jediným pracovníkem. Takto organizovaná struktura je umožněna taky rozvojem bankovního prostřednictvím internetu, které mnozí klienti čím dál více využívají.

2.4.9 Virtuální banky

Virtuální neboli přímé bankovníctví je úzce spjato s rozvojem moderních technologií, zejména internetových a jiných komunikačních sítí. Ač název může klamat, vystupují zde skuteční klienti se skutečnými penězi. Tato koncepce nabízí klientům pohodlný přístup k veškerým bankovním službám prostřednictvím moderních komunikačních kanálů, zejména internetu či telefonu, aniž by klienti museli fyzicky navštívit bankovní pobočku. Tyto banky se vyznačují jen velmi malým počtem kontaktních míst, v některých případech pouze centrálním či žádným sídlem. Důležitým znakem tohoto typu bank je relativně levné poskytování rozmanitých služeb, spojené také s nižšími poplatky než je obvyklé u klasických bank s kamennými pobočkami. To je umožněno především výrazným snížením nákladů na veškerý provoz, podobně jako u nízkonákladových bank.

Historie virtuálního bankovníctví je datována od roku 1995, kdy byla založena Security First Network Bank. Ačkoliv tento typ provozování bankovních služeb s sebou nese jistá rizika, zejména mám na mysli zneužití citlivých dat, vznikly od této doby ve světě mnohé další virtuální banky, které díky své vstřícnosti a službám nachází nové a nové klienty.

3 BANKOVNÍ OBCHODY

3.1 Aktivní obchody bank

Aktivní typ bankovních obchodů lze jednoduše charakterizovat jako ty, které se projeví změnou v levé části bankovní bilance, tedy v aktivech. Zde banka vystupuje v pozici věřitele, vzniká jí pohledávka vůči dlužníkovi.

Největším procentem u komerčních bank se na tomto typu obchodů podílí obchody úvěrové. Podstatou poskytnutí půjčky či úvěru je přeměna úspor v investice, kdy komerční banka na základě písemné smlouvy přenechá jisté finanční prostředky svým klientům. Protože banka tímto podstupuje relativně vysoké riziko a poskytnutá aktiva se stávají méně likvidní, neprovozuje tuto činnost zadarmo, ale jako odměnu žádá úrok, jehož výše se určuje na základě stanovených úrokových sazeb s přihlédnutím k velikosti rizika, likvidity a době splatnosti úvěru.

I do této oblasti zasahuje vliv centrálních bank, neboť ty obvykle regulují maximální výši i diverzifikaci poskytovaných úvěrů vzhledem k základnímu kapitálu bank a zajištění úvěrů, tak aby nepodstupovaly příliš velká rizika a neohrozily své klienty.

Jednotlivé úvěry lze klasifikovat z mnoha různých hledisek, například dle charakteru úvěrovaného subjektu na produktivní, určené pro firmy, a spotřebitelské pro fyzické osoby, dle způsobu zajištění, měny či metody úvěrování. Samozřejmým a všeobecně používaným kritériem se stalo kritérium časové, podle něhož rozlišujeme úvěry krátkodobé, se splatností do jednoho roku, střednědobé, jejichž splatnost se pohybuje od jednoho do pěti let, a dlouhodobé poskytnuté na dobu překračující pět let. [8]

3.1.1 Kontokorentní úvěr

Kontokorentní úvěr je v současné době jedním z nejrozšířenějších. Tento typ úvěru je bezvýhradně spojen s kontokorentním (běžným) účtem, u kterého má klient možnost přejít do debetu. Úvěr tedy čerpá automaticky, pokud na svém účtu nemá dostatečné prostředky, avšak maximálně do výše úvěrového rámce, který je pevně stanoven. Dlužník tak čerpá úvěr pouze v potřebné výši, nemusí využít plnou výši stanoveného rámce. Pro tyto účty je typický častý obrát finančních prostředků a v případě kreditních položek se čerpaný úvěr o došlou částku ihned snižuje.

Svou povahou se kontokorentní úvěr řadí mezi úvěry krátkodobé, obvykle je využíván k překlenutí krátkodobých výkyvů a nedostatků prostředků na běžném účtu, financování sezónních potřeb, financování krátkodobého oběžného majetku, pohledávek, drobných investičních projektů či další krátkodobé potřeby.

Z hlediska úrokové sazby představuje kontokorent nejdražší typ úvěru, jelikož banka musí držet prostředky pro případné poskytnutí úvěru neustále, není v jejích možnostech odhadnout potřebu klienta úvěr využít. Ačkoliv se vyznačuje nejvyšší úrokovou sazbou, je u klientely velmi oblíbený. To z důvodu, že požadované peníze jsou téměř okamžitě k dispozici až do výše úvěrového rámce, nemusí ztrácet čas komplikovaným podáváním žádosti o půjčku a také si sám určí čas, kdy úvěr splatí, zda po částech, nebo najednou. Co se týče pohledu ze strany banky, kromě vysokých výnosů jí usnadňuje kroky a redukuje náklady při poskytování úvěrů a prohlubuje vztahy s klienty, hlavně dává najevo svou důvěru vůči nim.

Samotná úroková sazba zahrnuje čistou (netto) úrokovou sazbu, která vychází ze skutečné výše čerpaného úvěru v rámci úvěrového rámce, a pohotovostní provizi, jež je inkasována z nevyužitých úvěrových částek (rozdílů mezi sjednaným rámcem a skutečně čerpaným úvěrem). Čistá úroková sazba se skládá ze dvou složek, a sice základní úrokové sazby a úrokové provize. Proto bývá nazývána jako lomená úroková sazba a odvíjí se od diskontní sazby centrální banky, situace na peněžním trhu, bonity klienta a konkurencí mezi bankami navzájem. [6]

3.1.2 Spotřebitelský úvěr (půjčka)

Spotřebitelskými půjčkami se rozumí úvěry, účelové i bezúčelné, poskytované fyzickým osobám a domácnostem na financování potřeb spojených se spotřebou, ať už se jedná o koupi movitého majetku, například automobilu či vybavení domácnosti, dovolenou apod. Dříve byla tato oblast soustředěna spíše v rukou spořitelien a úvěrových družstev, avšak nyní spotřebitelé tvoří významnou skupinu bankovní klientely, neboť neustále rostou jejich nároky na uspokojování potřeb, a tím pádem i poptávka po peněžních prostředcích. Přestože s sebou nesou větší problémy ohledně rizikovosti, jejich síla spočívá ve značném počtu, proto se peněžní ústavy začaly specializovat i na tyto klienty.

Obvykle se jedná o krátkodobé až střednědobé půjčky, které jsou spláceny z běžného příjmu klienta (úvěrovaný předmět nepřináší zisk) a jejichž průběh je standardizován. Tato

standardizace spočívá ve stanovení objemů úvěrů, výši měsíčních splátek, výši úrokové sazby a také délce trvání. [3]

Poskytování spotřebitelských úvěrů je také upraveno legislativou, zákonem č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru, který vymezení tohoto typu produktu dále zužuje. Zákon je hlavně zaměřen na ochranu drobného spotřebitele, poskytujícím institucím udává povinnost při použití údaje úrokové sazby uvádět v souvislosti s nabídkou úvěru uvádět roční procentuální sazbu nákladů RPSN. Ta dále vymezuje způsob placení, počet splátek, jejich výši a rozložení v časovém horizontu. Ve prospěch spotřebitele zákon ustanovuje i jeho právo splatit úvěr před dobou splatnosti uvedenou ve smlouvě. [8]

V současnosti jsou na trhu dostupné rozmanité varianty spotřebitelských úvěrů, tak aby vyhovovaly požadavkům konkrétního klienta.

- 1. Neúčelové či účelové spotřebitelské úvěry.** Právě neúčelové spotřebitelské úvěry jsou velmi žádané a oblíbené pro svou jednoduchost, kdy klient nemusí bance dokládat účel použití poskytnutých prostředků, což s sebou nese i negativní stránku, kterou je i vyšší úroková sazba, neboť se tímto úvěr stává pro banku rizikovější. V případě úvěru účelového klient dokládá účel použití úvěru a banka má právo tento kontrolovat.
- 2. Zajištěné či nezajištěné spotřebitelské úvěry.** V důsledku urychlení schvalování a následného čerpání úvěru začaly banky poskytovat úvěry na nižší částky i bez zajištění. Pokud je však riziko, které podstupuje vysoké, žádá zajištění, například v podobě zástavy nemovitého majetku, ručitelských prohlášení nebo postoupení pohledávek.
- 3. Spotřebitelské úvěry s jednorázovým či postupným čerpáním.** Čerpání úvěru obvykle souvisí s jeho předmětem, nejčastěji se však setkáme s čerpáním jednorázovým.
- 4. Spotřebitelské úvěry postupně či jednorázově splatné.** U většiny poskytnutých úvěrů se setkáme se splácením v pravidelných měsíčních částkách, anuitách. Ve druhém případě jsou průběžně hrazeny úroky z poskytnutého úvěru a společně s poslední splátkou je uhrazena celá jistina. [2]

3.1.3 Kreditní karty

V USA se kreditní karty pyšní dlouholetou historií, zatímco u nás jsou relativně novým produktem. Jako první je začala vydávat Česká spořitelna v roce 1998, ovšem do širšího povědomí se dostaly až po roce 2000 vstupem dnešním UniCredit Bank na náš trh. Mnozí uživatelé i neuživatelé karet se domnívají, že kreditní karta slouží jako prostředek přístupu k penězům na běžném účtu, s níž mohou platit či vybírat hotovost. Ve skutečnosti tomu tak však není. Tato definice vystihuje kartu debetní, nikoliv kreditní. [21]

U kreditních karet, jak již sám název napovídá, se jedná o kartu úvěrovou, zosobňující úvěr neboli kredit. Představuje kombinaci platební karty a revolvingového úvěry, který lze opakovaně čerpat a průběžně splácet. Jakýmkoliv použitím karty klient čerpá úvěr, může jít tedy jen do mínusu, a ten je pak dle smluvních podmínek zavázán splatit. Nespornou výhodou pro držitele karty je usnadnění procesu placení, neboť nemusí mít u sebe vždy hotovost.

Cenou za poskytnutý úvěr je jako u všech ostatních typů úrok, u tohoto produktu poměrně vysoký – 20 a více procent ročně. Ovšem v čem jsou tedy kreditní karty tak výhodné a oblíbené? U každé z nich je stanovena bezúročná lhůta, v České republice se pohybuje od 40 do 76 dnů, během které klient žádné úroky neplatí. De facto si po tuto dobu půjčuje peníze zadarmo. Nutno podotknout, že toto bezúročné období se u většiny kreditních karet vztahuje pouze na platby kartou, nikoliv na výběry z bankomatu (ovšem najdou se i výjimky).

Jelikož v dnešní době nic není zadarmo, jsou kreditní karty spojeny s řadou poplatků. Zatímco vydání karty je obvykle zdarma, vedení karty již zpoplatněno je. Výše závisí pak na konkrétních podmínkách banky nebo instituce, která ji vydala, na typu karty. Dále nelze opomenout poplatky spojené s vedením a správou úvěru, transakcemi kartou, či za překročení úvěrového rámce, popřípadě nesplacení úvěru.

Další výhodou, kterou kreditní karty přináší, mohou být u nejrůznější doplňkové služby a bonusy. Bonusy nejčastěji v podobě procentní částky z uskutečněné transakce, obvykle 0,5 – 2 procenta, která banka připsá na účet majitele. Nejrozšířenější doplňkovou službou jsou některé druhy pojištění, například proti neschopnosti splácet z důvodu ztráty zaměstnání, nemoci, úrazu, smrti. [19]

3.1.4 Hypoteční úvěr

Jedním z nejstarších úvěrových produktů se stal právě hypoteční úvěr, který se odlišuje způsobem jištění. Tím je zástavní právo k nemovitosti, z čehož vyplývá nízká rizikovitost těchto úvěrů. Původním zdrojem pro poskytování hypotekárních úvěrů byly pouze emitované hypoteční zástavní listy, nicméně nyní se objevuje i refinancování jinými zdroji.

V praxi setkáme s úvěry, jejich účel je přesně znám – jedná se o financování výstavby nemovitosti nebo její rekonstrukce, ale stejně tak jsou nabízeny i hypotéky neúčelové, určené ke zcela odlišným účelům.

Výše každého hypotečního úvěru vychází z disponibilních zdrojů klienta, neboť je primárně splácen z jeho příjmů, a také z hodnoty zastavené nemovitosti. Bankovní instituce vždy dbají, aby cena nemovitosti byla vyšší než poskytovaný úvěr. Důležité je, že tato nemovitost může být i rozestavěná. Typickým znakem nemovitého objektu je dlouhodobá životnost, což hraje fakt v době splatnosti těchto úvěrů, většinou jsou poskytovány jako dlouhodobé (20 – 25 let).

Jelikož banky u tohoto produktu podstupují relativně nízké riziko, je jim umožněno určovat také nižší úrokové sazby. Ty se objevují ve třech formách: jako fixní, konstantní po celou dobu splácení, tzn., že klient platí stálou výši anuit, pohyblivé v závislosti na vývoji tržních úrokových sazeb, a do třetice kombinované, kde je určena pevná sazba po několik prvních let a po zbytek doby splatnosti je úročeno sazbou pohyblivou. [9]

Hypoteční úvěry se rovněž mohou lišit způsobem čerpání, buďto jednorázově, obvykle k financování již vzniklého objektu, nebo postupným čerpáním, kdy jsou postupně hrazeny náklady spojené s výstavbou či rekonstrukcí. Podobně je tomu i u splácení. Ojedinele se setkáme s jednorázovým splacením, klient platí úroky za jednotlivá období a jistinu splatí až na konci doby splatnosti. Opakem je splácení průběžné v podobě pravidelných měsíčních anuit. [1]

Tento nástroj, který výrazně podporuje rozvoj vlastního bydlení obyvatel, je z tohoto důvodu také podporovaný státem:

- úroky z hypotečních zástavních listů jsou zproštěny od daně z příjmů, čímž snižuje náklady hypotečního úvěru a odráží se v nižší úrokové sazbě,
- úroky z hypotečního úvěru jsou odečítány od základu daně z příjmů fyzických osob v maximální výši 300 000 Kč za zdaňovací období,

- státní příspěvek k úrokům, který tak snižuje míru úročení. [8]

3.1.5 Směnečný eskontní úvěr

Směnečné úvěry tvoří zcela odlišnou skupinu na rozdíl od ostatních typů úvěrů. Tou zvláštností, na které jsou založeny, je existence směnky, jejíž právní úprava spočívá v zákoně č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový. Jedná se o krátkodobý cenný papír, jenž představuje závazek výstavce zaplatit majiteli směnky směnečnou sumu, uvedenou na líci cenného papíru. Na bázi obchodovatelnosti směnky je pak založen eskontní úvěr.

Pojem eskont je do češtiny překládán jako odkup směnky před dobou její splatnosti. Jestliže klient potřebuje získat finanční prostředky ještě před dobou splatnosti směnky, má možnost ji eskontovat bance, která se tímto krokem stává výhradním majitelem se všemi právy i povinnostmi. Jako odměnu za tento úkon si banka ze směnečné sumy sráží diskont, úrok z doby držení směnky (od eskontu do data splatnosti). Banka tak poskytne krátkodobý eskontní úvěr, jenž je jí splacen ke dni splatnosti směnečníkem, třetí osobou uvedenou na směnce jako hlavní dlužník.

V bankovní praxi se obvykle neděje eskont pouze jediné směnky, nýbrž je odkupuje průběžně. Banky svým klientům stanovují eskontní rámce, do jejichž výše jsou ochotny svým klientům směnečné pohledávky odkoupit. Tento rámec se vyznačuje revolvingovým charakterem, jestliže je některá ze směnek uhrazena v době splatnosti, rozšiřuje se rámec pro odkup nových směnek. [1]

3.2 Pasivní obchody bank

Pasivní bankovní produkty představují přesný opak aktivních. Uskutečnění jakéhokoli pasivního obchodu se projeví na straně pasiv bilance banky, která se v tomto případě staví do pozice dlužníka. Vykonáváním pasivních obchodů si banka opatřuje cizí kapitál, prostředky pro uskutečňování obchodů aktivních. Věřitelem je v tomto případě klient, jenž bankovní instituci poskytl své peněžní prostředky.

Mezi základní skupiny bankovních zdrojů patří:

- vklady,
- dluhové cenné papíry,
- úvěry od jiných bank. [2]

Vklady neboli depozita přijímají banky od fyzických osob, podnikatelů i nepodnikatelů, ale také od osob právnických. Depozitní bankovní obchody jsou obvykle realizovány na základě písemné smlouvy s klientem a jsou vázány na jeho vkladový účet. Klienti disponují volnými finančními prostředky, které se rozhodnou investovat do některého z nabízených produktů. Odměnou za to, že se vzdají své současné spotřeby, je jim úrok. Z pohledu banky se jedná o náklady vynaložené na získání cizích zdrojů. Úroková sazba bývá i v tomto případě stanovena v procentech na roční bázi a odvíjí se od délky doby uložení vkladu a jeho stálosti (možnost výběru a dispozice s vkladem).

Emise dluhových cenných papírů je další významnou možností k získání kapitálu pro financování aktivních obchodů. Výhodou pro banku je, že nepodléhají povinnosti pojištění vkladů, což s sebou ovšem nese větší rizikovost pro klienta, a tudíž i výhodnější úročení. Samotné vydávání jednotlivých druhů dluhopisů a pravidla obchodování jsou zakotvena v zákoně o cenných papírech a dluhopisech.

K nákupu úvěrů od jiných bank je určen mezibankovní trh, kde mohou banky nakupovat od jiných komerčních bank, ale i centrální banky. Tato forma je obvykle využívána k vyrovnávání krátkodobých deficitů a krytí vyšších aktivních obchodů.

3.2.1 Vklady na viděnou

Vklady na viděnou, nazývané také vklady na požádání, vista vklady či běžné vklady se vyznačují okamžitou splatností. Obvykle se jedná o běžné, popřípadě kontokorentní účty, vyznačující se častým obratem, jež si klient zřizuje hlavně pro uskutečňování bezhotovostního platebního styku.

Majitel účtu může kdykoliv vkládat prostředky, respektive si nechat zasílat platby na své konto, a naopak i kdykoliv prostředky použít. Přitom není nijak časově limitován, jedná se tedy o vysoce likvidní peněžní prostředky.

Pravidlo čím vyšší likvidita, tím nižší rentabilita, platí i v tomto případě. Jelikož je klient oprávněn kdykoliv disponovat s vloženými prostředky, vztahuje se na tento typ vkladů jen velmi nízká úroková sazba. Plus další nevýhodou pro klienta se stávají mnohé poplatky, které je povinen hradit v souvislosti se zřízením, vedením účtu či uskutečňováním transakcí. Z tohoto důvodu vidím jako nejlepší řešení držet na těchto účtech jen prostředky nutné k realizaci platebního styku a přebytečné prostředky uložit výhodnějším způsobem.

Z hlediska bank představují vklady na viděnou důležitý nástroj refinancování, neboť se vyznačují:

- relativně nízkou a velmi stabilní výší úrokových sazeb,
  - připisováním prostředků na účty příjemců s určitým zpožděním při uskutečňování platebního styku, z čehož bance plynou jisté úrokové výhody,
  - existencí tzv. sedliny, jež představuje jistou výši peněžních prostředků, kterou má banka trvale k dispozici, přestože celková výše vkladů na viděnou se neustále mění.
- [9]

Podle vkladatelů lze vklady rozdělit do 5 kategorií: vklady podniků, které tvoří zpravidla rozhodující část celkových vkladů, vklady obyvatelstva, neustále nabývající na významu díky rozšiřování bezhotovostního platebního styku, vklady na požádání vlád a místních samosprávných celků, vznikající z přebytku daňových příjmů nad výdaji, vklady jiných bank, jež představují součást korespondentského systému.

3.2.2 Termínované vklady

Termínované vklady představují uložení peněžních prostředků na pevně stanovenou dobu, po kterou se klient vzdává možnosti s těmito prostředky disponovat. Zpravidla se jedná o vyšší zaokrouhlené částky svěřované bance na různě dlouhou dobu za mnohem výhodnější úrok, než tomu bylo u vkladů na viděnou. V praxi se setkáme s mnoha typy těchto vkladů, lze je klasifikovat hned z několika hledisek.

Podle časového omezení v praxi rozlišujeme dva typy termínovaných vkladů:

- **s pevnou lhůtou**, sjednané na pevně stanovenou dobu, po kterou s penězi nelze disponovat, obvykle se pohybuje v rozmezí od jednoho týdne až po několik let (krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé termínované vklady),
- **s výpovědní lhůtou**, u nichž má klient možnost disponovat svými prostředky po uplynutí sjednané výpovědní lhůty ode dne oznámení výběru vkladu bance.

Z jiného hlediska mezi základní typy termínovaných vkladů patří:

- **vklady pevné**, představující klasický termínovaný vklad, jež spočívá v jednorázovém uložení peněžní sumy na pevně stanovenou dobu, po níž je úročena předem dohodnutou úrokovou sazbou.

- **vklady na otevřeném účtu**, kde si klient dohodne výši vkládané částky, lhůtu trvání i úrokovou sazbu, ovšem v průběhu trvání může na tento účet vkládat i další částky. Často bývá v tomto případě sjednána i výpovědní lhůta.
- **revolvingové termínované vklady**, u nichž je vklad automaticky obnoven na stejnou lhůtu se stejnou nebo aktuální úrokovou sazbou, není-li vybrán nebo stanoveno jinak. [2]

Další možností klasifikace termínovaných vkladů je způsob úročení. Ten může být fixní, zpravidla vklady na pevnou dobu jsou úročeny fixní úrokovou sazbou po celou dobu trvání, nebo pohyblivý, kde je úroková sazba vázána na jinou sazbu (například základní sazbu banky), která v čase nabývá odlišných hodnot. [9]

Termínované vklady přinášejí bankám stabilní zdroj peněžních prostředků, pojí se s nižšími náklady než vista vklady a zároveň zvyšují likviditu banky, která je ochotna tyto zdroje nakupovat za výhodnější úrok. Další výhodou jsou potom nižší povinné minimální rezervy z těchto vkladů, popřípadě žádné u některých typů. [6]

3.2.3 Spořicí účty

Spořicí účty kombinují výhody obou předchozích produktů, jsou vynikající možností pro zhodnocení úspor, které je třeba mít neustále k dispozici. Pojí v sobě nízké riziko a zároveň i vyšší rentabilitu a likviditu vložených prostředků.

Další výhodou spořicího účtu je široká dostupnost, zaujímají místo v nabídce snad každé bankovní instituce, a navíc ve většině případů nejsou spojeny s žádnými dalšími poplatky (za zřízení, vedení apod.). Někdy se můžou klienti setkat s vazbou spořicího účtu na běžný účet, nicméně i to se stává přežitkem a tento požadavek ustupuje.

Na trhu jsou nabízeny dvě formy spořicího účtu: spořicí účet s výpovědní lhůtou a spořicí účet bez výpovědní lhůty. [2]

Dále se u jednotlivých subjektů mohou lišit i výši a způsobem úročení. Některé účty se vyznačují jednotnou úrokovou sazbou, jiné jsou úročeny pásmově, podle množství vložených prostředků.

3.2.4 Úsporné vklady

Ačkoliv jsou úsporné vklady nyní spíše na ústupu, tvoří stále velmi důležitý zdroj kapitálu bank. Jedná se o vklady připisované na termínované účty, proti nimž banka vystaví materi-

ální doklad, zpravidla se jedná o vkladní knížku, popřípadě vkladní list. Tento písemný doklad zní buďto na majitele nebo na doručitele a pouze na jeho základě je možná jakákoliv dispozice s vkladem. Z vkladní knížky jsou klientovi známy veškeré změny na vkladovém účtu, připsané úroky či konečný stav.

Podle možnosti disponovat s vloženými prostředky a připisování úroků rozlišujeme několik typů úsporných vkladů:

- **vklady s výpovědní lhůtou**, která se sjednává obvykle v rozmezí od jednoho až po několik měsíců. Po tuto dobu běží účinky výpovědní lhůty podobně jako u termínovaných vkladů, banka si tak prodlužuje držení nabytých zdrojů. Předčasný výběr je možný, ale pouze za sankční poplatek.
- **výherní vklady** nabízí svým vlastníkům možnost při dodržení podmínek vkladu vyhrát určitou část svého vkladu. Tyto vklady obvykle nejsou úročeny, nebo jen nízkou sazbou, tak aby výhry odpovídaly úrokové sazbě u netermínovaných vkladů.
- **vklady s prémie**, kterou vkladatel obdrží, pokud pravidelně spoří a svůj vklad po stanovenou dobu nevybere.
- **majetkové vklady** slouží hlavně vkladatelům k dlouhodobému investování úspor do cenných papírů.
- **spoření v cyklech**, v pravidelných intervalech nabízí klientům úročení výhodnější sazbou, neboť poskytují bance prostředky na delší období.
- **důchodové spoření**, které je určitou formou spoření v cyklech. Podstatou je, že vkladatel si pravidelně po sjednanou dobu spoří a současně je sjednána částka, již vkladatel požaduje pravidelně vyplácet po nahromadění uspořené jistiny. [6]

U bank jsou tyto produkty oblíbené, protože podléhají nižším povinným minimálním rezervám a tvoří významné zdroje investic na delší časové období. Na druhou stranu se pojí i s nevýhodami, zejména zvýšenými náklady na vystavování vkladních knížek či listů. Úročení úsporných vkladů je zpravidla o něco nižší než u vkladů termínovaných, nicméně pořadí pro klienty výhodnější než u vkladů na viděnou.

3.2.5 Depozitní certifikáty

Depozitní certifikát, v češtině správně pojmenovaný vkladový list, již spadá do kategorie cenných papírů. Jedná se o listinnou poukázku emitovanou bankovní institucí, která vlastníkovi potvrzuje přijetí zaokrouhlené částky vkladu na krátkodobou až střední lhůtu splat-

nosti. Emitující banka se v certifikátu zavazuje uvolnit vklad ve stanoveném termínu a vyplatit držiteli úrok ve sjednané výši. [6]

Tento typ pasivního produktu navazuje na produkty vkladové, ale stal se prostředkem jak přilákat nové klienty, zkrátka veškeré zájemce o zhodnocení krátkodobých vkladů, nejen z řad vlastní klientely. Dalším kladem, proč se tento produkt stal oblíbený z pohledu bank je zbavení povinnosti vytvářet z takto získaných zdrojů povinné minimální rezervy. To je pozitivní i pro klienta, neboť certifikáty mohou být i lépe úročeny.

V praxi se setkáme s různými modifikacemi, například certifikáty znějící na jméno či na majitele, certifikáty obchodovatelné či nikoliv, nejčastěji však podle způsobu výplaty úroků. Ta se uskutečňuje nejčastěji na roční bázi ke konci každého kalendářního roku, ovšem výjimkou není ani kumulování úroků a jejich výplata jednorázově po uplynutí lhůty splatnosti, která nabízí výhodu daňovou a úročení již připočtených úroků, a do třetice mohou být úroky již započítány v nominální hodnotě certifikátu. [3]

3.2.6 Bankovní obligace

Obligace neboli dluhopis představuje závazek emitenta zaplatit k datu splatnosti věřiteli, majiteli dluhopisu dlužnou částku spolu s úroky. Emitentem je v tomto případě banka, která si tak opatřuje stabilní zdroje pro výkon aktivních obchodů, přičemž při emisi se řídí zákonem č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů. Obvykle vydává dluhopisy se středně až dlouhodobou splatností.

Přestože jsou obligace relativně dražším zdroje financování pro banku, nabízejí i své výhody. Zdroje získané emisí dluhopisů nepodléhají vytváření povinných minimálních rezerv a je u nich známa přesná doba splatnosti. Výhodou pro klienta je možnost obchodovatelnosti bankovních dluhopisů na sekundárních trzích v případě, že potřebuje vložené prostředky získat před datem splatnosti, což vyplývá z vlastností obchodovatelných cenných papírů.

U emitovaných obligací existuje několik možností úročení, a sice fixní nebo pohyblivou úrokovou sazbou, u nichž může být úrok vyplácen jednorázově spolu s jistinou po uplynutí doby splatnosti či v pravidelných intervalech v průběhu této doby. Další možností je diskontovaná pořizovací cena dluhopisu oproti ceně nominální, v tomto případě jsou úroky již zahrnuty v nominální hodnotě obligace.

3.2.7 Hypoteční zástavní listy

Hypoteční zástavní listy tvoří specifickou skupinu bankovních dluhopisů, jejich právní úpravu najdeme také v zákoně č. 190/2004 Sb., o dluhopisech. Vyznačují se velmi nízkou rizikovostí, neboť jsou jištěny dvojnásobem. Jako u ostatních dluhopisů za ně ručí banka celým svým majetkem a kromě toho jsou kryty zástavním právem k nemovitosti.

Emitování hypotekárních zástavních listů podléhá přísným pravidlům. Povolení vydávat je mají pouze banky se speciální licencí, kterou jim udělila centrální banka, a jimi nabyté zdroje lze použít výhradně k refinancování hypotečních úvěrů.

Z hlediska způsobu krytí jsou obecně uplatňovány dva způsoby: pohledávkový a zástavní. Pohledávkový systém je založen na krytí pohledávkami z hypotečních úvěrů, popřípadě tzv. náhradním krytím, které se vztahuje jen na vybrané druhy bezpečných aktiv. To znamená, že hypoteční zástavní listy lze emitovat pouze k již poskytnutým hypotečním úvěrům. Na rozdíl od pohledávkového systému, u zástavního způsobu krytí má banka povoleno emitovat hypoteční listy pouze na základě sjednané zástavní listiny, aniž by byl skutečně poskytnut hypoteční úvěr. [1]

Pro klienty je tento typ produktu lákavý hlavně jako zdroj stálých výnosů s ohledem na nízkou rizikovost. Jejich bezpečnost navíc podporuje fakt, že hodnota zastavených nemovitostí je vždy stanovena nižším procentem, než činí skutečná tržní cena, v mnoha zemích jen 50 %. Výhodou se stává i dobrá obchodovatelnost na sekundárních trzích a v naší republice také nemožnost zdanit získaný výnos. [9]

3.2.8 Pojištění vkladů

Systém pojištění vkladů se stal důležitým nástrojem regulace činnosti bank a stabilizace bankovního sektoru. Důležitou funkcí je omezení rizika, jak pro banku, tak i pro klienta. Pojištění vkladů má snížit riziko možných runů na banku, panických výběrů vkladů v případě, že se dostane do negativní finanční situace. Z pohledu klienta pak slouží nejen k prohloubení důvěryhodnosti ale hlavně jako ochrana jeho vkladů, poskytuje mu záruku vyplatit vklady, popřípadě alespoň část, pokud by došlo k úpadku banky.

Systém pojištění vkladů lze koncipovat dvěma způsoby:

- **povinné pojištění vkladů** – zakládá se na existenci státní instituce, kam banky odvádí povinné pojistné. To znamená, že klient o tyto platby, které podléhají pojištění, nemůže přijít. Jedinou eventualitou opaku je úpadek samotné pojišťovací insti-

tuce, čemuž předchází centrální banka poskytnutím úvěru či financováním ze státního rozpočtu. Nevýhodou tohoto způsobu je doplňování čerpaných zdrojů zvýšením pojistných sazeb, na což doplatí všechny banky.

- **dobrovolné pojištění vkladů** – poskytují soukromé pojišťovny na základě sjednaných smluv nebo za tímto účelem banky zakládají soukromé pojistné fondy a záleží pouze na nich, které vklady se stanou předmětem pojištění. [2]

Tvorba pojistného systému sestává ze tří základních kroků:

Určení typů vkladů, jež budou podléhat pojištění – v současnosti pojištění podléhají vždy primární vklady, tedy ukládané nebankovní veřejností. Ty jsou dále selektovány na povinně a dobrovolně pojišťované, nebo naopak jsou definovány ty, které pojištění nepodléhají.

Stanovení výše pojistné sazby – tento úkol je zpravidla v pravomoci regulátora bankovního sektoru. Pro banky je pak jednoduché vypočítat odváděné částky, ovšem nedostatkem je chybějící vazba mezi výší pojistného a mírou rizika.

Stanovení limitů povinně pojišťovaných vkladů – se odehrává čtyřmi možnými způsoby: výše pojištěných vkladů je neomezená, v případě úpadku dostane klient celou částku nebo jen stanovený procentuální podíl z vkladu, výše 100 % pojištěných vkladů je limitována, vklady nad limit pojištěny nejsou vůbec nebo jen částečně, a poslední možností je limitovaná výše pojištěných vkladů, při úpadku je vyplacen určitý podíl v rámci daného limitu.

Fond pojištění vkladů

V České republice byl za účelem pojištění vkladů zřízen Fond pojištění vkladů na základě zákona č. 156/1994 Sb., o bankách, který mění a doplňuje zákon z roku 1992. Svou činnost tento fond zahájil o rok později a za dobu své existence se stal velmi důležitým stabilizačním prvkem nejen bankovního sektoru, nýbrž celé české ekonomiky. Povinnost přispívat do Fondu pojištění vkladů se ze zákona vztahuje na všechny banky, stavební spořitelny a družstevní záložny sídlící v České republice.

Pojištění podléhají všechny typy primárních vkladů konkrétních fyzických i právnických osob, ať už se jedná o běžné, spořicí, termínované účty či vkladní knížky v libovolné měně. Výjimku tvoří směnky a další cenné papíry, vklady jiných bank a podřízený dluh, které pojištěny nejsou.

V případě, že České národní banka oznámí platební neschopnost některé z finančních institucí, jejíž vklady jsou zde pojištěny, je klientům poskytována náhrada ve výši 100

% výši vkladů, maximálně však do hodnoty 100 000 EUR na jednoho klienta v jedné bance. [17]

3.3 Bilančně neutrální obchody

Třetí velkou skupinu tvoří bankovní obchody neutrální. Tento název vystihuje jejich vztah k rozvaze, neboť uskutečnění tohoto typu obchodů se v rozvaze nijak neprojeví, jsou zaznamenávány pouze podrozvahově. Banka zde nevstupuje do dlužnického, ani do věřitelského postavení, ale nabízí svým klientům různé druhy služeb a odměnou jí jsou poplatky či provize. K těmto činnostem se řadí například investiční poradenství, elektronické bankovníctví, úschova cenných papírů, záruční bankovníctví, ale dle definice také služby zúčtovacího a platebního styku. [7]

3.3.1 Elektronické bankovníctví

Poslední léta převládá trend nacházení nových distribučních a komunikačních kanálů směrem ke klientovi, což je důvod rozvoje této oblasti. Elektronické bankovníctví zažívá díky rozvoji telefonních sítí, internetu a dalších velký boom a neustále přichází s novými produkty. Tento rozvoj je také motivován snahou ještě více se přiblížit klientovi, dopřát mu co možná největší komfort. Důležitou roli hraje také značné snížení nákladů, jak pro klienta, tak ze strany banky, které poklesnou především mzdové náklady.

Další výhodou, již elektronické bankovníctví a on-line systémy klientům přináší je okamžitý přístup odkudkoliv čtyřicet hodin denně, sedm dní v týdnu. Mnohé bankovní operace a transakce jsou tímto způsobem vykonávány rychleji, přičemž většinou stačí pouhých pár kliknutí. [12]

Na druhé straně však stojí i nevýhody této formy komunikace. Tou nejvýznamnější je asi rostoucí riziko ztrát finančních prostředků a otázka důvěry zákazníků v tento systém a nástroje elektronického bankovníctví, ale dle mého názoru je důležité i podstatné omezení přímého, osobního kontaktu s klientem.

Produkty elektronického bankovníctví rozlišujeme na: aktivní, které umožňují provádět platební transakce, a pasivní, jež dovolují pouze získávat informace z banky, zejména o stavu a pohybech na účtech. [1]

Z produktů elektronického bankovníctví jsou nejčastěji využívány produkty platební, kde je třeba rozlišit dvě hlavní skupiny, a sice elektronické platební prostředky, jež vyžadují při

užívání komunikaci s bankou, ať už prostřednictvím telefonu či počítače, a elektronické peněžní prostředky (elektronické peníze), jež slouží k uchování hodnoty peněz a jako platební prostředek přijímaný třetími osobami. [5]

3.3.2 Investiční bankovníctví

Pod pojmem investiční bankovníctví si obvykle představíme veškeré činnosti bank na finančních trzích, od vlastní emise cenných papírů a dalších instrumentů, přes zprostředkování obchodů s nimi, po správu a úschovu. K těmto službám také řadíme hojně využívanou poradenskou a administrativní činnost. Právní úprava jednotlivých cenných papírů je obsažena v zákoně č. 591/1992 Sb., o cenných papírech.

Na rozdíl od komerčních obchodů, v tomto případě je podstupováno tržní riziko, vyplývající z činnosti na finančních trzích, a hlavním zdrojem zisku se zde stává zprostředkovatelská provize.

Základní druhy investičních obchodů:

1. Emisní obchody

Smyslem tohoto typu obchodů je získat volné peněžní prostředky od přebytkových subjektů, investorů. Ti nakupují cenné papíry od emitentů, čímž dochází k vlastnímu přesunu financí. Jelikož se jedná o velmi složitý proces, jen zřídka realizuje emisi sám vydavatel, tzv. vlastní emisi. Ve většině případů je využívána emise cizí, kterou organizuje zvolený zprostředkovatel.

Samotná emise sestává z několika kroků, je třeba zvolit vhodný emisní kurz, jenž je většinou kalkulován na základě účetní hodnoty podniku nebo tržní ceny již vydaných cenných papírů. Je třeba vhodně zvolit objem emise, formu úpisu, dobu splatnosti, stejně jako formu umístění.

Z této stránky se setkáme se dvěma typy umístění cenných papírů, a sice s veřejnou emisí, kdy jsou emitované cenné papíry přístupné široké veřejnosti, a soukromou emisí. V tomto případě jsou cenné papíry nabízeny jen vybraným investorům, kteří jsou obvykle dobře obeznámeny se situací emitujícího podniku. Na rozdíl od veřejné nabídky zde není třeba žádat o registraci a kotaci na burzách, ani nepodléhá tak přísné vládní regulaci. [9]

2. Investice a obchodování s cennými papíry

Při investování do cenných papírů banky obvykle diverzifikují své portfolio a nakupují cenné papíry různých firem i státních institucí. Tuto činnost uskutečňují jak

na primárních, tak na sekundárních trzích. V rámci své zprostředkovatelské činnosti banky mohou působit v roli brokera nebo dealera.

Banky i další zprostředkovatelé v roli dealerů obchodují vlastním jménem a na vlastní účet. Řada z nich mnohdy působí coby tvůrce trhu (market-maker), což znamená, že nakupují na trhu cenné papíry za kotovanou nákupní cenu (bid) a za určitou prodejní cenu (ask) je prodávají. Rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou pak tvoří rozpětí (spread). [7]

Jestliže jsou obchody uskutečňovány vlastním jménem, ale na účet klienta, potom se jedná o činnost brokerů, jejichž odměnou se stává provize. Je tedy čistým prostředníkem a nevystavuje sám sebe takovému riziku, neboť nedrží zásoby investičních instrumentů. [9]

3. Depotní obchody

Depotní obchody zahrnují příjem cenností, zejména cenných papírů, do úschovy a ze zákona nebo z pověření státních orgánů také jejich správu. Tato úschova se provádí ve dvou formách, jako otevřená, kdy je bance známo, jaké cenné papíry přijímá, nebo uzavřená, u níž obsah banka nezná, jelikož jsou cenné papíry uloženy v obalu. [6]

Ze zákona o cenných papírech vyplývají dva druhy úschovy:

- samostatná úschova – schovatel je povinen uložit listinný cenný papír odděleně od cenných papírů jiných vlastníků a uschovateli vrací tentýž cenný papír,
- hromadná úschova – cenný papír je uložen spolu se stejnými cennými papíry jiných vlastníků, banka má povinnost vrátit uschovateli zastupitelný cenný papír. [7]

4. Majetková správa

Jak již lze odvodit z názvu jedná se o služby, kdy banka spravuje portfolia svých klientů. Obvykle jsou pro tyto úkony zřizována samostatná oddělení, která jsou oddělena od běžných aktivit. Bohužel tento typ služeb není u nás prozatím příliš častý, ale například ve Švýcarsku či USA je velmi rozvinut. [9]

3.3.3 Směnárenské obchody

Tyto obchody představují nákup a prodej valut a deviz, popřípadě jiných platebních prostředků znějících na cizí měnu. Vyplývají především z mezinárodního turistického styku, především pro potřeby hotových peněz a prostředků jednotlivců při zahraničních cestách.

Hrubý zisk z těchto operací je tvořen rozdílem mezi prodejní a nákupní cenou plus účtovnými poplatky, avšak jedná se velmi pracnou, tudíž i nákladnou činnost. Ve většině případů se jedná o nízké sumy směňovaných prostředků, které je třeba vždy přepočítat, ověřit bankovky i mince z hlediska pravosti, bezpečně je uschovat a vést o nich přesnou evidenci. Ačkoliv směnárenské obchody nejsou stěžejním zdrojem příjmů, poskytují výbornou možnost jak přilákat nové klienty. [6]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cíle bakalářské práce:

- Analyzovat a srovnat vybrané bankovní produkty z hlediska výhodnosti pro klienta
- Navrhnout doporučení nejvýhodnějších produktů pro reatailového klienta s průměrnou výší mzdy

Cílem mé bakalářské práce je analyzovat a porovnat vybrané bankovní produkty určené pro retailovou klientelu. Při výběru produktů se zaměřím jak na aktivní, pasivní, tak i neutrální obchody bank, přičemž z nich, z důvodu omezeného rozsahu práce, vyberu ty nejčastěji využívané drobnými klienty u čtyř typově odlišných bankovních institucí.

Na základě této provedené analýzy a porovnání jednotlivých produktů v další části doporučím nejvhodnější portfolio pro konkrétně definovaného klienta s jasnými preferencemi a požadavky.

Pro splnění cílů využiji především jednu z logických metod, a sice analýzu, neboť díky ní budu moci hodnotit a porovnávat jednotlivé produkty mezi vybranými bankami navzájem. Při analýze a srovnávání se zaměřím zejména na výši úrokových sazeb, ale také poplatků, jelikož potřebuji určit, který z porovnávaných produktů je pro klienta nejvýhodnější, tzn. který mu přinese požadovanou službu s co nejmenšími vynaloženými náklady u obchodů aktivních, nebo největší zisk a zhodnocení vložených prostředků u pasivních i neutrálních obchodů.

Pro získání relevantních informací využiji především internetové portály bank, kde zveřejňují nabídku veškerých svých produktů, včetně aktualizací ceníků a úrokových listků, popřípadě další portály zabývající se financemi. Bohužel však ani internet není vševědoucí, tudíž další potřebná data se pokusím získat osobně od pracovníků příslušných bank.

5 SROVNÁVANÉ BANKOVNÍ INSTITUCE

Na českém trhu působí celkem 41 komerčních bank, ať již českých nebo prostřednictvím poboček zahraničních bankovních institucí. Většina z nich se řadí mezi banky univerzální, ale najdou se i takové, jež se specializují výhradně na určitou část populace nebo jen určité služby.

Pro srovnání vybraných produktů jsem vybrala univerzální banku s dlouholetou tradicí ČSOB i poměrně mladou nízkonákladovou banku Fio, částečně virtuální mBank a banku zaměřenou spíše na větší podnikatelské subjekty a prémiové klienty Raiffeisenbank. Z pohledu vlastníků se jedná o banky se zahraničními majiteli i výhradně českou instituci.

5.1 Československá obchodní banka, a. s.

Obrázek 1: Logo

ČSOB, a. s.[14]

Československá obchodní banka byla založena roku 1964 státem jako banka pro poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. V červnu 1999 však byla privatizována a jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank, coby součást skupiny KBC. O rok později převzala ČSOB Investiční a poštovní banku a v roce 2007 se KBC Bank stala po odkoupení minoritních podílů jediným akcionářem. Působnost ČSOB na českém i slovenském trhu skončila k 1. lednu 2008 oddělením slovenské pobočky.

Československá obchodní banka představuje banku univerzální. Své služby poskytuje všem typům zákazníků, a to jak fyzickým osobám, tak malým a středním podnikům, korporátní i institucionální klientele. V retailovém bankovníctví vystupuje ČSOB pod dvěma obchodními značkami: ČSOB a Poštovní spořitelna. Klienti jsou obsluhováni prostřednictvím poboček ČSOB, finančních center Poštovní spořitelny a obchodních míst České pošty.

Současně se svými produkty a službami nabízí Československá obchodní banka i ucelenou nabídku produktů a služeb celé skupiny ČSOB. Kromě bankovních služeb se tedy jedná o pojistné a penzijní produkty ČSOB Pojišťovny a penzijních fondů Stabilita a Progres, financování bydlení poskytuje Hypoteční banka a Českomoravská stavební spořitelna, další specializované služby ČSOB Leasing a ČSOB Faktoring, investiční činnost a správu majetku pak zajišťují ČSOB Investiční společnost a ČSOB Asset Management. [14]

5.2 Raiffeisenbank, a. s.

Obrázek 2: Logo Raiffeisenbank,
a. s.[22]

Raiffeisenbank působí v rámci českého bankovního sektoru již od roku 1993 a své široké spektrum služeb poskytuje jak podnikatelům, tak i soukromým fyzickým osobám. Raiffeisenbank se pyšní dynamickým růstem, k němuž přispěla také integrace s eBankou, která probíhala v letech 2006 až 2008.

Majoritním akcionářem je rakouská finanční instituce Raiffeisen Bank International AG, která vznikla roku 2010, ovšem není akcionářem jediným. 24 % akcií je v rukou Raiffeisenlandesbank Niederösterreich – Wien AG a zbývajících 25 % patří RB Prag-Beteiligungs GmbH.

Raiffeisenbank se snaží aktivně nabízet a přizpůsobovat své produkty a služby požadavkům klientů v různých regionech. Možná právě proto se tato banka pyšní řadou titulů a ocenění, například Nejdynamičtější banka roku či nejlepší účet roku, kterým bylo vyhláše-no nabízené eKonto.

Na trhu jsou také nabízeny produkty dceřiných společností, leasingové služby Raiffeisen – Leasing, s. r. o., stavební spoření se státním příspěvkem od Raiffeisen stavební spořitelny a pojištění životní i neživotní UNIQA Pojišťovny, a. s. Kromě zmíněných obchodů se však Raiffeisenbank věnuje i veřejně prospěšným aktivitám, jež přispívají k jejímu dobrému jménu a tradici. [22]

5.3 mBank

Obrázek 3: Logo mBank [18]

Tato poměrně mladá banka vznikla v roce 2000 jako retailová divize polské BRE Bank SA, která je dceřinou společností Commerzbank a jednou z předních polských finančních institucí. Jedná se o první virtuální banku v Polsku, jenž poskytuje své služby klientům pohodlnou cestou nových technologií, zejména internetu.

Na český trh vstoupila mBank o sedm let později, tedy roku 2007 a stala se průkopníkem inovací v oblasti bankovníctví. Svým klientům zde nabízí nejdůležitější služby za nejvýhodnější ceny prostřednictvím internetového bankovníctví.

V dnešní době zaujímá mBank významnou pozici v českém bankovním sektoru i před silící konkurencí. Rozrůstá se i jejich obchodní síť, kterou tvoří finanční centra ve větších městech a kiosky situované ve velkých obchodních centrech.

Na rozdíl od jiných bankovních institucí, pro mBank je typické, že si zachovává přátelský přístup ke klientům a nabízí jim jen ty produkty a služby, jež nejvíce potřebují, a to za atraktivní ceny a zároveň pohodlným způsobem. [18]

5.4 Fio banka, a. s.

Obrázek 4: Logo Fio banka, a. s.

[16]

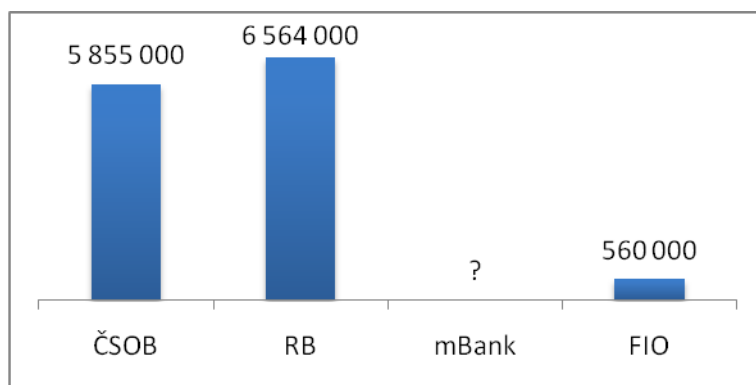
Fio banka se stala novou českou bankovní institucí, která navázala na úspěšnou sedmnáctiletou historii Finanční skupiny Fio. Na rozdíl od srovnávaných bank se jedná o ryze český subjekt, s dvěma českými majiteli, RNDr. Petrem Marsou a Mgr. Romualdem Kopúnem. Klienti jsou obsluhováni prostřednictvím téměř šedesáti poboček situovaných po celé Čes-

ké republice, přičemž poskytované služby a produkty umožňují řešení osobních i firemních financí.

Nabídku produktů banky Fio lze rozčlenit na dvě hlavní oblasti: poskytování tradičních bankovních služeb, kde vyniká svou strategií nulových poplatků za standardní služby a individuálním přístupem při úvěrování, a zprostředkování obchodů s cennými papíry. Právě investice tvoří významný obor činnosti neboť Fio banka je největším českým obchodníkem s cennými papíry zaměřeným na drobnou klientelu. Zaujímá dominantní postavení v obchodování s akciami přes internet na českém trhu a je akcionářem i jedním z nejvýznamnějších členů Burzy cenných papírů Praha. Jako vlastník společnosti RM-SYSTÉM česká burza cenných papírů a. s. zprostředkovává Fio banka, a. s. značnou část obchodů s akciami i zde. [16]

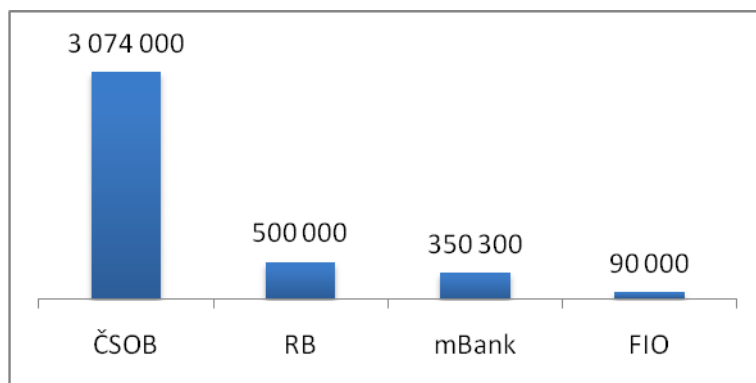
5.5 Srovnání číselných ukazatelů

Bankovní instituce lze srovnávat pomocí nejrůznějších kritérií, mohou to být ukazatele vycházející z rozvahy, výkazu zisků a ztrát, ale také údaje jako počet zaměstnanců, poboček či klientů.

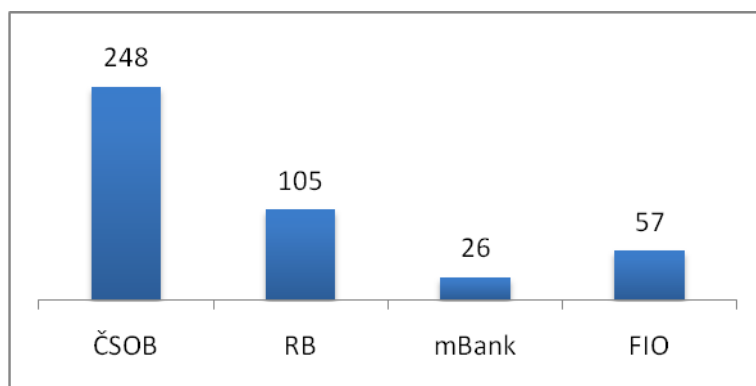

Obrázek 5: Základní kapitál [vlastní zpracování]

Z hlediska výše základního kapitálu si nejlépe stojí Raiffeisenbank, a. s., v závěsu za ní ČSOB, které jsou jednoznačně mnohem většími a bonitnějšími institucemi. Naproti tomu Fio banka se nepyšní tak vysokým základním kapitálem, jelikož se jedná o mnohem mladší banku s českými majiteli, avšak i přesto si našla a stále nachází řadu příznivců a na domácím trhu prosperuje. U posledního konkurenta, mBank, je obtížné vyslovit přesnou výši základního kapitálu, neboť svou rozvahu a výsledky hospodaření bohužel nezveřejňuje.

Obrázek 6: Počet klientů [vlastní zpracování]

Obrázek 7: Počet poboček [vlastní zpracování]

Tyto ukazatele počtu klientů a poboček mají na první pohled větší vypovídací hodnotu, co se týče velikosti. Nejlépe si vede Československá obchodní banka, která se pyšní více než třemi miliony klientů, jež obsluhuje prostřednictvím 248 poboček po celé republice. Toto postavení je dáno zejména jejím zaměřením na všechny typy klientů, jakožto banky univerzální, a také jejím historickým vývojem. Velký vzestup za relativně krátkodobého působení na českém trhu zaznamenaly Fio banka i mBank. Nízký počet poboček mBank, které představují obchodní místa a kiosky, je zcela pochopitelný vzhledem k virtuální a nízkonákladové povaze banky.

Přestože tato čísla vypovídají mnohé, je třeba přihlížet i k dalším hodnotícím ukazatelům, zejména, jak na banku pohlížejí současní i potenciální zákazníci, neboť vysoká čísla statistik ještě neznamenají vše. Prostřednictvím klientského ratingu OVB Vstřícná banka proběhlo v prvním čtvrtletí letošního roku hodnocení bank dle jejich vstřícnosti k retailo-

vým klientům, kde jsou zohledňovány především nabízené služby, poplatky apod. Z tabulky výsledků je názorně vidět, že pořadí může být zcela odlišné od předchozích ukazatelů.

Tabulka 2: Výsledky OVB Vstřícná banka [11]

Banka	Hodnocení
1. Fio banka	73,04%
2. UniCredit Bank	66,19%
3. GE Money Bank	65,90%
4. Komerční banka	65,71%
5. mBank	65,00%
6. Raiffeisenbank	63,75%
7. Poštovní spořitelna	62,92%
8. ČSOB	62,88%
9. Volksbank	62,29%
10. Česká spořitelna	60,86%
11. LBBW Bank	60,65%
12. Citibank	49,26%

6 SROVNÁNÍ VYBRANÝCH BANKOVNÍCH PRODUKTŮ

Paleta nabízených bankovních produktů je velmi široká, klienti mají na výběr množství aktivních i pasivních služeb a záleží jen na jejich přáních, potřebách a požadavcích, který z produktů jim bude vyhovovat a který si zvolí.

Nejobvyklejší a nejžádanější produkty najdeme v nabídce téměř každé banky, liší se konkrétními požadavky, sazbami apod. Z tohoto důvodu je důležité produkty srovnávat, tak aby si klient vybral produkt, který bude plně vyhovovat jeho požadavkům, aby byl co nejvýhodnější a maximálně uspokojil jeho potřeby.

6.1 Aktivní obchody

6.1.1 Kontokorentní úvěr

Tento druh aktivního produktu představuje pro klienty bank relativně jednoduchý způsob získání peněžních prostředků pro případ překlenutí dočasného nedostatku peněz na účtu. Obvyklou podmínkou pro poskytnutí kontokorentního úvěru je nutnost být klientem daného bankovního ústavu, mít zde zřízený osobní účet. Výše úvěrového rámce se odvíjí od stálosti, dlouhodobosti klienta, bezproblémové historie a zejména výše obrátu nebo čistého měsíčního příjmu na jeho účtu. Poskytnutí a čerpání kontokorentu je spjato kromě úročení různými sazbami u různých bank s dalšími poplatky a podmínkami, jejichž přehled je uveden v následující tabulce.

Tabulka 3: Srovnání kontokorentních úvěrů [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB		FIO
Název produktu	Povolené přečerpání běžného účtu	Povolený debet	Kontokorentní úvěr	Kontokorentní úvěr
Obecné informace o úvěru				
Úvěrový limit (Kč)	2x čistý měsíční příjem	5 000 - 150 000	5 000 - 150 000	5 000 - 200 000
Splatnost (měs)	6	12	12	12
Úroková sazba (% p. a.)	18,9	21,9	21,9	8,3 / 14,3 ³
Poplatky				
Podání žádosti	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Zpracování úvěru	zdarma	200 Kč	200 Kč	4 / 1 %, min. 100 Kč
Správa úvěru (Kč/měsíc)	0	99	50	0
Změna smluvní dokumentace (Kč)	500	200	200	-
Výzva k uhrazení 1./ 2./ 3. (Kč)	500	200 / 500 / 1 000	200 / 500 / 1 000	-

Klasický kontokorentní úvěr nebo jako povolené přečerpání nabízí tři ze čtyř vybraných bank, jediná mBank tento produkt ve své nabídce uveden nemá. Výše úvěrového rámce se pohybuje zhruba na stejné úrovni, u ČSOB je závislá na výši čistého příjmu, maximální rozpětí rámce nabízí Fio banka. Ta poskytuje uživatelům také nejnižší úrokové sazby a možnost volby ze dvou tarifů, na základě, jak často a do jaké výše je úvěr čerpán.

Z hlediska nutných poplatků si konkurují ČSOB a Fio banka, u kterých je podání žádosti o úvěr i vlastní správa zdarma. Pochopitelně další úkony z podnětu nebo vinou klienta, například změny smluv či upomínky a výzvy k uhrazení, jsou zpoplatněny dle aktuálních sazebníků.

³ Tarif dle výběru: pro klienty s častějším a vyšším čerpáním úvěru vhodný tarif s nižší úrokovou sazbou a vyšším poplatkem za přistavení, při čerpání jen na krátké období vhodný tarif s vyšším úrokem a nižším poplatkem.

6.1.2 Spotřebitelský úvěr

Spotřebitelské úvěru přináší klientům možnost získání relativně velkého objemu peněz snadno a rychle. Při srovnávání je důležité rozlišení půjček na účelové a bezúčelové.

Bezúčelové úvěry

U tohoto typu úvěru klient bance nedokládá, k jakému účelu prostředky využil. Tímto způsobem lze získat vysoké sumy i bez zajištění a ručitele, obvykle poskytujícím bankám postačí doklad o čistém měsíčním příjmu. Dnem schválení nebo podpisu smlouvy má klient prostředky k dispozici na osobním účtu příslušné banky a záleží pouze na něm, zda je bude čerpat postupně či najednou. Doba splatnosti pak lze rozložit v rozmezí od několika měsíců až na několik let. Při splácení je nejčastější variantou splácení anuitní, v pravidelných měsíčních splátkách s možností předčasného splacení. Konkrétní úroková sazba se pak odvíjí od výše úvěru, doby splácení, zajištění apod.

Tabulka 4: Srovnání bezúčelových úvěrů [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB	mBank
Název produktu	Půjčka na cokoliv	Rychlá půjčka	mPůjčka Plus - půjčka na cokoli
Obecné informace o půjčce			
Min. výše (Kč)	20 000	20 000	10 000
Max. výše (Kč)	600 000	500 000	500 000
Bez ručitele až (Kč)	600 000	350 000	500 000
Doba splácení (měs)	12 - 84	6 - 72	12 - 60
Úroková sazba (% p. a.)	od 9,9	od 7,8	od 10,0 do 18,9
Poplatky			
Podání žádosti	zdarma	zdarma	zdarma
Zpracování úvěru (% z výše úvěru)	1, min. 500 Kč, max. 3 500 Kč	1	1,5
Správa úvěru (Kč/měsíc)	50	99	0
Náklady mimořádné splátky	1 % z výše splátky	0	0
Změna smluvní dokumentace (Kč)	500	2 000	300
Výzva k uhrazení 1./ 2./ 3. (Kč)	500	300 / 500 / 1 000	50 / 150 / 500

Tyto bezúčelové úvěry se staly velkým lákadlem pro klienty pro svou snadnou dostupnost, ovšem ne v nabídce každé banky jsou zahrnuty, viz Fio. Ze tří srovnatelných produktů vychází nejlépe Půjčka na cokoliv Československé obchodní banky. Ta nabízí největší maximální výši úvěru, a to bez zajištění a ručitele. Také úroková sazba se pohybuje na jedné z nižších hranic, již od 9,9 % p. a. a klientům nabízí možnost určení výše splátek a rozložení až na dobu sedmi let. Negativem u této půjčky je měsíční poplatek za správu úvěru a náklady vyvolané mimořádnou splátkou, mBank nabízí obě tyto služby zdarma.

Účelové úvěry

Pro získání účelového úvěru je nezbytné splnění bankou stanovených podmínek, zejména doklad o využití peněžních prostředků na předem stanovený účel. Na druhou stranu výhodou, již tento typ půjček přináší je nižší úroková sazba v porovnání s neúčelovou půjčkou.

Typickým účelovým úvěrem, který je využíván nejčastěji, je půjčka spojená s bydlením. Obvykle lze prostředky vynaložit jak na pořízení bydlení, tak i modernizaci a rekonstrukci.

Tabulka 5: Srovnání účelových půjček na bydlení [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB
Název produktu	Půjčka na lepší bydlení	Účelová půjčka na bydlení
Obecné informace o půjčce		
Min. výše (Kč)	100 000	50 000
Max. výše (Kč)	neomezeno	2 000 000
Bez ručitele až (Kč)	600 000	1 000 000
Doba splácení (let)	1 - 10	0,5 - 10
Úroková sazba (% p. a.)	od 7,9 do 9,9	od 8,3
Poplatky		
Podání žádosti	zdarma	zdarma
Zpracování úvěru (% z výše úvěru)	1, min. 500 Kč, max. 3 500 Kč	1, min. 500 Kč, max. 5 000 Kč
Správa úvěru (Kč/měsíc)	50	150
Náklady mimořádné splátky	1 % z výše splátky	0
Změna smluvní dokumentace (Kč)	500	2 000
Výzva k uhrazení 1./ 2./ 3. (Kč)	500	300 / 500 / 1 000

Z porovnávaných bank, tento aktivní produkt nabízí pouze dvě konkurenční banky, ČSOB Půjčku na lepší bydlení a Raiffeisenbank Účelovou půjčku na bydlení, které jsou si velmi podobné. V obou případech je při půjčení vyšších sum peněz požadováno ručení fyzickou či právnickou osobou, ve stejném rozmezí se pohybuje i doba splácení a úroková sazba. Z hlediska pravidelných poplatků za správu úvěrů se lépe vyplatí půjčka Československé obchodní banky, tento nižší poplatek je však kompenzován náklady mimořádné splátky, které jsou u Raiffeisenbank zdarma. Obě banky dále nabízí možnost předčasného splacení, přípojištění pro případ ztráty zaměstnání či pracovní neschopnosti, tudíž vždy záleží na konkrétních podmínkách a požadavcích žadatele, která z půjček bude pro něj výhodnější.

V současné době se trendem stává také zelené bydlení, zaměřené na ekologickou úpravu domů. Pro tyto účely banky poskytují speciální půjčky, jejichž součástí je i žádost o dotace z programu Zelená úsporám. Opět je najdeme pouze u dvou bank, ČSOB a Raiffeisenbank, s podobnými parametry jako účelové půjčky na bydlení.

Dalším příkladem účelové půjčky jsou úvěry na investování, kde klient ručí nakoupenými cennými papíry, nebo úvěry pro zemědělce. Tyto produkty však nenalezneme u všech srovnávaných bank, nabízí je svým klientům pouze Fio banka.

6.1.3 Kreditní karty

Kreditní karty se v současnosti stávají stále oblíbenějším a využívanějším produktem. Pro mnohé představují efektivní způsob úhrady každodenních i nečekaných nákupů, aniž by museli mít k dispozici vlastní prostředky, byli nuceni žádat o půjčku nebo potřebovali ručitele. Karty nabízí majitel poměrně vysoký úvěrový rámec, z něhož mohou prostředky čerpat nejen při nákupech u obchodníků, ale také na internetu, výběrem z bankomatů ale i převodem na účet.

S kreditní kartou je spojeno bezúročné období, po jehož dobu nejsou čerpané peníze úročeny, ovšem velmi důležitou podmínkou je způsob čerpání financí, neboť v některých případech se bezúročné období vztahuje pouze na vybrané způsoby. Po skončení tohoto období jsou využívané prostředky úročeny klasicky sjednanou úrokovou sazbou, tudíž se pro klienta může stát i velmi drahým prostředkem financování. Kromě úroků se vydání a užívání kreditních karet pojí s dalšími poplatky, ale nabízí klientům i mnohé užitečné služby.

Nabídku kreditních karet lze najít u všech srovnávaných bank s výjimkou Fio, a to hned v několika variantách. Pro srovnání jsem vybrala ty nejpoužívanější z každé banky.

Tabulka 6: Srovnání kreditních karet [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB		RB		mBank	
Název produktu	MasterCard Standard	MasterCard Gold	VISA Extra	VISA Gold	VISA Classic	VISA Gold
Obecné informace						
Úvěrový limit (Kč)	až 250 000	100 000 - 500 000	až 150 000	až 500 000	20 000 - 250 000	100 000 - 500 000
Bezüročné období	55	55	45	45	54	54
Úrok. sazba (% p. a.)	19,9	19,9	25,08	22,68	23,8 / 19,8 / 14,8 ⁴	23,8 / 19,8 / 14,8
Poplatky + další služby						
Vydání karty	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Roční poplatek (Kč)	250	3 000	0 při nepoužití / 540 při použití	1 440	0 / 290 / 590	0 / 290 / 590
Min. měsíční splátka	5 %, min. 500 Kč	5 %, min. 500 Kč	3,5 %, min. 300 Kč	3,5 %, min. 300 Kč	3 %, min. 50 Kč	3 %, min. 50 Kč
Změny limitů a údajů	200 Kč	20 Kč	zdarma, 50 Kč	zdarma, 50 Kč	zdarma	zdarma
Blokace	200 Kč	200 Kč	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Výměna	150 Kč	150 Kč	500 Kč	500 Kč	150 Kč	150 Kč
Cashback	zdarma	zdarma	10 Kč	10 Kč	-	-
Výběr hotovosti z bankomatu – vl. banka	6 Kč + 1 %	6 Kč + 1 %	70 Kč + 1 %	70 Kč + 1 %	49 Kč	49 Kč
Výběr hotovosti z bankomatu - cizí banka	30 Kč + 1 %	30 Kč + 1 %	70 Kč + 1 %	70 Kč + 1 %	49 Kč	49 Kč
Výběr hotovosti z bankomatu - zahraničí	80 Kč + 1,5 %	80 Kč + 1,5 %	100 Kč + 1 %	100 Kč + 1 %	49 Kč	49 Kč
Cestovní pojištění (Kč/rok)	300	0	600	0	osobní 420 / rodinné 720	rodinné 900
Pojištění zneužití (Kč/rok)	od 150	0	180	0	228	228

⁴ mBank nabízí na výběr tři tarify, vyšší úrokové sazbě odpovídá nižší roční poplatek a naopak.

Jak je vidět z tabulky, úvěrové rámce se pohybují od 150 000 Kč až po hranici 500 000 Kč u karet s přívlastkem Gold, čemuž také odpovídá výše ročních poplatků za vedení. Délkou bezúročného období si stojí nejlépe ČSOB, jejichž 55 dní se vztahuje na všechny nákupy, převody i výběry z bankomatů. O den méně nabízí mBank, která úspěšně konkuruje také úrokovou sazbou a poplatky za vedení. Jako nízkonákladová banka svým klientům zdarma služby jako blokace či změny údajů, na rozdíl od zbylých dvou. Kreditní karty nejsou příliš vhodné pro výběry hotovosti z bankomatů, jak je vidět z tabulky, banky si za tyto služby účtují poměrně vysoké poplatky.

Mezi další výhody, jež kreditní karty nabízí a které mnozí klienti ocení, patří doprovodné pojištění, zejména proti zneužití karty a dále také často využívané cestovní pojištění. Ta jsou dokonce u karet Gold ČSOB a Raiffeisenbank poskytována zdarma.

6.2 Pasivní obchody

6.2.1 Běžné účty

Běžné účty jsou jednoznačně nejčastěji uzavíranými obchody u všech typů bank. To je dáno především nepostradatelností bezhotovostního hospodaření s penězi. Klient zřízením osobního účtu získá za relativně nízkou cenu řadu užitečných služeb a možností, zejména snadnou manipulaci a disponování s finančními prostředky, které jsou u vybrané bankovní instituce jednak bezpečně uloženy, a v některých případech i mírně zhodnocovány.

Běžné účty nabízí vysoce likvidní uložení prostředků, klient má možnost s nimi kdykoliv disponovat a právě z tohoto důvodu je zhodnocení peněz v podobě úroků velmi nízké. Peněžní prostředky lze na běžný účet vkládat buď v hotovosti na přepážce, prostřednictvím bankomatu nebo převodem z jiného účtu. Stejným způsobem lze finance i vybírat, obvykle za poplatky dle aktuálního sazebníku banky.

V současnosti je běžný účet nabízen a spojován s řadou dalších služeb, jako součást tzv. balíčků. V rámci nich klient získá i další služby, například možnost využívání platební karty, přímého bankovníctví či převody peněz a výběry z bankomatů zdarma.

Přestože prostředky na běžných účtech nejsou úročeny nijak vysokými sazbami, týká se výnosových úroků zdanění sazbou 15 %, stejně jako u ostatních pasivních produktů. Banka tuto daň strhává automaticky sama a k penězům na účtu tak připisuje pouze čistý výnos.

Tabulka 7: Srovnání běžných účtů [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB	mBank	FIO
Název produktu	ČSOB Konto	Samostatný korunový účet	mKonto	Běžný účet
Základní informace				
Úroková sazba (% p. a.)	0,01	0,01	0	0,4 - 1,0 (dle průměrného zůstatku)
Počáteční vklad (Kč)	200	500	100	100
Zřízení účtu	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Vedení účtu (Kč/měs)	60	75	0	0
Zrušení účtu	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Výpis z účtu - měsíční poštou	zdarma	zdarma	30 Kč	17 Kč
Platební karta zdarma	VISA Electron	Elektronická 25 Kč/měs, Embosovaná 45 Kč/měs	VISA Classic	Maestro Chip
Elektronické bankovníctví	zdarma	80 Kč/měs	zdarma	zdarma
Hotovostní transakce				
Vklad na přepážce (Kč)	9	0	-	-
Výběr na přepážce (Kč)	60	60	-	30
Výběr z vlastního bankomatu (Kč)	6; 2 výběry zdarma	9,90; 2 zdarma	0 / 9 / 35 dle měsíčního objemu a počtu plateb	6
Výběr z cizího bankomatu (Kč)	30	39,90	-	30
Platby a příkazy				
Příchozí platby (Kč)	6; 2 zdarma	z RB 5 / jiné 7	0	0
Odchozí platby (Kč)	2 zdarma	elektronicky do RB 4 / jiné 6, na přepážce do RB 48 / jiné 50	10 zdarma	0
Trvalý příkaz - zřízení / změna / zrušení / provedení (Kč)	0 / 40 / 40 / 3	elektronicky 0 / 0 / 0 / 9, na přepážce 40 / 40 / 40 / 9	0 / 0 / 0 / 0	elektronicky 0 / 0 / 0 / 0, písemně 30 / 30 / 30 / 0
SIPO - zřízení / změna / zrušení / provedení (Kč)	0 / 40 / 40 / 6	elektronicky 0 / 0 / 0 / 9, na přepážce 40 / 40 / 40 / 9	0 / 0 / 0 / 0	elektronicky 0 / 0 / 0 / 0, písemně 30 / 30 / 30 / 0
Jednorázový příkaz - přepážka / internet / telefon (Kč)	40 / 3 / 15	0 / 0 / 0	- / 0 / 20	30 / 0 / 0

Srovnávané čtyři osobní účty nabízí téměř identické balíčky služeb, velký rozdíl však najdeme v poplatcích za jednotlivé úkony. Velmi dobře si v žebříčku stojí mladé banky mBank a Fio, které se díky své nízkonákladové povaze a minimálním poplatkům staly přitažlivé pro mnohé klienty.

Z výše uvedených účtů nejlépe hodnotím Běžný účet Fio banky, neboť většinu služeb přináší klientů, zdarma, popřípadě s nízkými poplatky ve srovnání s konkurenty. Navíc velmi pozitivně hodnotím několikanásobně vyšší úrokovou sazbu, s níž se u podobných účtů jinde nesetkáme.

6.2.2 Termínované účty

Termínovaný vklad přináší klientům možnost výhodného a především jistého zúročení volných peněžních prostředků. Ty jsou většinou jednorázově vkládány na termínované účty, kde jsou úročeny po určitou dobu, termín. Doba vkladu se v praxi pohybuje v rozmezí od sedmi dní u krátkodobých vkladů, až po několik let u dlouhodobých. S těmito prostředky a účty nelze disponovat v průběhu této doby, jako tomu bylo u běžných účtů, klient nemá možnost využívat je k platebnímu styku.

Odměnou za to, že se klient vzdává na jistou dobu svých peněz a poskytuje je k dispozici bance, je mu podstatně vyšší úroková sazba než u osobních účtů. Ta je stanovena fixně po celou dobu uložení peněz nebo se odvíjí od aktuálních úrokových sazeb bankovního ústavu. Možnou nevýhodou se pro některé může jevit stanovená minimální výše vkladu, která se u nás pohybuje v řádech tisíců až desetitisíců korun.

Na základě zákona o bankách jsou veškeré vklady na jméno pojištěny do výše 100 %, maximálně však do 100 000 EUR. Bohužel v současné době nejsou termínované vklady výhodné tak jako dříve, neboť inflace znehodnocuje výnosové úroky, které jsou ještě navíc zdaněny sazbou 15 %.

Tabulka 8: Srovnání termínovaných vkladů [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB	FIO
Název produktu	Termínovaný vklad	Termínovaný vklad na samostatném vkladovém účtu	Termínovaný vklad s obnovou
Základní informace			
Úroková sazba (% p. a.)	0,15 - 1,10	0,10 - 3,00	1,20 - 2,50
Minimální vklad a zůstatek (Kč)	5 000	10 000	3 000
Minimální doba vkladu	7 dní	7 dní	7 dní
Maximální doba vkladu	3 roky	4 roky	5 let
Zřízení účtu	zdarma	zdarma	zdarma
Vedení účtu	zdarma	zdarma	zdarma
Vazba na osobní účet	ne	ne	ne
Možnost obnovy	ano	ano	ano
Poplatek za předčasný výběr	do 6 měs. 0,75 % z vybírané částky, nad 6 měs. 1,5 %	2 % z vybírané částky, min. 1 000 Kč	úrok. sazba x (počet dní do splatnosti/365), min. 1 000 Kč

Tento produkt najdeme v nabídce pouze tři srovnávaných bank, výjimkou, která jej nenabízí, je mBank. Konkurenčně jsou si tyto termínované vklady velmi podobné, každý přináší bezplatné založení a vedení účtu, téměř shodnou dobu uložení prostředků. Odlišné a v případě výběru termínovaného účtu rozhodující je především zisk v podobě úroku, který klient získá. Jeho výše se odvíjí od sumy vkládaných prostředků a také doby uložení. Jelikož každá banka si jednotlivá pásma dle výše vkladu, pro něž jsou potom vyhlášeny úrokové sazby, stanovuje jinak, je obecné srovnání velmi problematické. Z tohoto důvodu volím srovnání pro konkrétní částky, a sice 50 000 Kč a 500 000 Kč.

Tabulka 9: Srovnání úrokových sazeb pro vklad 50 000 Kč

[vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB	FIO
Název produktu	Termínovaný vklad	Termínovaný vklad na samostatném vkladovém účtu	Termínovaný vklad s obnovou
Doba vkladu			
7 dní	0,15%	-	1,20%
14 dní	0,15%	-	1,22%
1 měsíc	0,20%	0,10%	1,25%
2 měsíce	-	0,10%	1,28%
3 měsíce	0,25%	0,20%	1,40%
6 měsíců	0,40%	0,30%	1,50%
9 měsíců	0,50%	0,40%	1,55%
12 měsíců	0,85%	1,00%	1,60%
18 měsíců	-	1,00%	-
24 měsíců	1,70%	1,40%	1,70%
36 měsíců	2,05%	1,90%	2,00%
48 měsíců	-	2,00%	2,20%
60 měsíců	-	-	2,40%

Tabulka 10: Srovnání úrokových sazeb pro vklad 500 000 Kč

[vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB	FIO
Název produktu	Termínovaný vklad	Termínovaný vklad na samostatném vkladovém účtu	Termínovaný vklad s obnovou
Doba vkladu			
7 dní	0,15%	0,15%	1,25%
14 dní	0,20%	0,15%	1,27%
1 měsíc	0,30%	0,15%	1,30%
2 měsíce	-	0,15%	1,33%
3 měsíce	0,40%	0,40%	1,45%
6 měsíců	0,60%	0,50%	1,55%
9 měsíců	0,70%	0,60%	1,60%
12 měsíců	1,05%	1,40%	1,65%
18 měsíců	-	1,70%	-
24 měsíců	1,70%	2,50%	1,75%
36 měsíců	2,05%	2,80%	2,05%
48 měsíců	-	3,00%	2,25%
60 měsíců	-	-	2,45%

Z tabulek srovnání je patrné, že úrokové sazby termínovaných vkladů rostou úměrně době a výši uložených prostředků. Pro hodnocené částky 50 000 Kč i 500 000 Kč nabízí v případě uložení nižších částek nebo vyšších krátkodobě několikanásobně vyšší sazby Fio banka. Pokud si však klient zřizuje termínovaný účet na dobu nejméně rok a půl a ukládá zde větší sumu peněz, bezkonkurenčně nejvyšší sazby najde u Raiffeisenbank.

6.2.3 Spořicí účty

Spořicí účty představují vhodnou volbu pro bezpečné uložení dočasně přebytečných finančních prostředků. Kombinují výhody vyšších úrokových sazeb a snadné dostupnosti vložených prostředků.

V některých případech je zřízení spořicího účtu podmíněno existencí účtu běžného, ovšem většinou již tato podmínka být splněna nemusí, stejně jako nutnost počátečního a minimálního vkladu. Finanční prostředky jsou na tyto účty vkládány na dobu neurčitou s dohodnutou výpovědní lhůtou, čímž se stávají méně likvidní než peníze na běžném účtu. Odměnou je pak klientovi vyšší úroková sazba na rozdíl od běžného účtu. Její výše se obvykle odvíjí od výše vkladu, avšak nemusí to být vždy pravidlem.

Co se týká zřízení a vedení tohoto typu účtů, na našem trhu bankovních produktů jsou tyto služby nabízeny klientům většinou zdarma. Další výhodou je například dnes již samozřejmé ovládání a kontrola účtu prostřednictvím internetu či pojištění vložených financí, a to do výše 100 000 EUR, které vyplývá ze zákona. Naopak nevýhodou, jež snižuje výnosy je zdanění patnáctiprocentní sazbou daně.

Tabulka 11: Srovnání spořicíh účtů [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB	mBank	FIO
Název produktu	Spořicí účet	eKonto Plus	eMAX	Fio Konto
Základní informace				
Úroková sazba (% p. a.)	1,10	0,01 - 1,00 ⁵	0,40	1,25
Počáteční vklad (Kč)	5 000	0	0	100
Výpovědní lhůta	1 den	žádná	žádná	žádná
Zřízení účtu	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Vedení účtu	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Zrušení účtu	zdarma	zdarma	zdarma	zdarma
Výpis z účtu – měsíčně poštou	zdarma	zdarma	30 Kč	30 Kč
Vazba na osobní účet	ne	ano	ne	ne

Tyto čtyři konkrétní druhy účtů představují základní nabídku srovnávaných bank, v praxi se lze setkat s jejich různými modifikacemi, které jsou vázány na splnění přesně stanovených podmínek, jako je výše určitá výše vkladu, výše plateb z účtu a jiné.

Z uvedených kont stojí na prvním místě pomyslného žebříčku opět banka Fio, neboť poskytuje nejvyšší úrokovou sazbu a přináší tak nejefektivnější zhodnocení úspor. Zároveň má klient své finance kdykoliv k dispozici, jelikož není vázán žádnou výpovědní lhůtou, jako je tomu například u ČSOB, a je od něj vyžadován jen opravdu nízký počáteční vklad 100 Kč. Pomineme-li poštovní výpisy, které mohou být zasílány zdarma elektronicky, není třeba hradit žádné další poplatky, pokud nevyužíváme žádné speciální služby. Účet zdarma nabízí také platební kartu, internetbanking a neomezené převádění peněz v rámci banky.

Druhou nejvyšší úrokovou sazbu pro jakoukoliv výši vkladu nabízí Československá obchodní banka. Na druhou stranu velkou nevýhodou, která by mohla potencionální zákazník odradit, je stanovená jednodenní doba výpovědi a také minimální vklad 5 000 Kč, podmínky, jež se stávají u jiných bank minulostí.

---

⁵ Úroková sazba se odvíjí od výše úločky: 0 – 199 999 Kč = 0,40 % p.a.; 200 000 – 499 999 Kč = 0,50 % p.a.; 500 000 – 999 999 Kč = 0,90 % p.a.; 1 000 000 – 19 999 999 Kč = 1,00 % p.a.; nad 20 000 000 Kč = 0,01 % p.a.

6.2.4 Bankovní obligace

Emise s následným prodejem dluhopisů banky uskutečňují k zajištění potřebných zdrojů pro krytí aktivních obchodů. Obvykle sestavují základní prospekty dluhopisového programu, k nimž poté uveřejňují emisní dodatky, které upřesňují detaily každé emise. Ty probíhají, dá se říci, v pravidelných intervalech s různými objemy emise i dobou splatnosti.

Pro investory představují bankovní obligace poměrně bezpečnou investici s jistým výnosem. V případech, kdy je výše úrokové sazby stanovena fixně nebo úročení probíhá na bázi diskontu, je pro věřitele snadné vyčíslit svůj výnos předem. Pokud je výnos počítán na základě variabilního úročení, může se odhad od konečného výnosu poněkud lišit.

Možnosti, jak získat tento typ cenného papíru jsou klasicky dvě, buďto přímo při emisi od emitující bankovní instituce, tzn. na primárním trhu, nebo poté v době platnosti na sekundárních trzích, burzách cenných papírů za aktuální tržní cenu.

Tabulka 12: Příkladné srovnání bankovních dluhopisů [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB		RB	
	Dluhopis ČSOB Měny II/2016	Dluhopis ČSOB ZERO CZK XIV/2013	Dluhopis BCZ ZERO V/14	Prémiový dluhopis GARANTINVEST XIV VAR/14
ISIN	CZ0003702821	CZ0003702417	CZ0003702847	CZ0003702482
Podoba	listinná	listinná	listinná	listinná
Forma	na doručitele	na doručitele	na doručitele	na doručitele
Jmenovitá hodnota 1ks	100 000 Kč	100 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč
Celková hodnota emise	500 000 000 Kč	500 000 000 Kč	500 000 000 Kč	100 000 000 Kč
Počet ks	5 000	5 000	50 000	10 000
Měna	Kč	Kč	Kč	Kč
Právo zvýšit objem emise	ano	ano	ne	ne
Datum emise	5.5.2011	14.7.2010	13.4.2011	12.10.2010
Emisní kurz	100%	94,08%	89,52%	100%
Výnos dluhopisů	jmenovitá hodnota * referenční sazba (dle změny hodnoty koše)	rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou	rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou	pohyblivý (garantovaný min. 1% + prémiový max. 4%)
Výplata výnosů	den splatnosti	-	-	12.5. a 12.11.
Konečná splatnost	5.5.2016	14.8.2013	13.4.2014	12.11.2014

Tabulka 12 demonstruje, jak se obvykle pohybují celkové hodnoty emise dluhopisů, jmenovité hodnoty, počty kusů, výnosy i doba splatnosti. Přestože bankovní obligace přináší obvykle vyšší výnosy než předchozí uvedené produkty, pro retailové klienta nemusí být tato volba vždy vhodná, zejména z důvodu vysokých nároků na počáteční investici. Z tohoto hlediska působí přitažlivěji dluhopisy vydané Raiffeisenbank, které umožňují investovat i menší sumy peněz a zaručují věřiteli jistý výnos. Bohužel nesmíme zapomenout, že tento výnos je snižován sazbou daně ve výši 15 %. Daň je v případě dluhopisů srážena přímo bankovním ústavem, klient obdrží již čistý výnos a dále nic neplatí.

Samozřejmě na trhu se setkáme s mnohem větším množstvím nabízených obligací, nejen od srovnávaných bank.

6.2.5 Hypoteční zástavní listy

Velmi oblíbenou se u klientů stala také možnost alternativního a bezpečného uložení peněz formou nákupu hypotečních zástavních listů. Oprávnění emitovat tuto formu dluhopisů mají pouze některé banky se speciální licencí, proto nyní srovnám i jiné než doposud zmiňované instituce.

V mnoha případech se jedná o HZL vysoké nominální hodnoty, čili pro běžného klienta je zcela vyloučen jejich nákup, ovšem objevují se na trhu i podstatně levnější a snáze dosažitelné.

Na rozdíl od jiných cenných papírů, příjmy z hypotečních zástavních listů jsou osvobozeny od daně. To znamená, že investor obdrží čistý úrokový výnos vypočtený dle aktuální úrokové sazby, který se dále nijak nesnižuje.

Tabulka 13: Srovnání vybraných HZL [vlastní zpracování]

Emitent	RB		ČMHB	HB	WHB
Název HZL	Hypoteční zástavní list GARANTINVEST XVII 3,30/16	Hypoteční zástavní list GARANTINVEST XVI 2,80/14	Hypoteční zástavní list ČMHB VAR/2015	Hypoteční zástavní list HB 4,65/2012	Hypoteční zástavní list HZL WHB VAR I/2015
ISIN	CZ0002002314	CZ0002002280	CZ0002000656	CZ0002000979	CZ0002002223
Podoba	listinná	listinná	zaknihovaná	zaknihovaná	zaknihovaná
Forma	na doručitele	na doručitele	na doručitele	na doručitele	na doručitele
Jmenovitá hodnota 1ks	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč	1 000 EUR
Celková hodnota emise	500 000 000 Kč	1 000 000 000 Kč	3 000 000 000 Kč	1 000 000 000 Kč	40 000 000 EUR
Počet ks	50 000	100 000	300 000	100 000	40 000
Měna	Kč	Kč	Kč	Kč	EUR
Právo zvýšit objem emise	ne	ne	ne	ne	ano
Datum emise	4.5.2011	9.2.2011	27.10.2005	22.3.2007	25.5.2010
Emisní kurz	100%	100%	108,855%	105,56%	100%
Výnos dluhopisů	pevný 3,3%	pevný 2,8%	pohyblivý	pevný 4,65%	pohyblivý
Výplata úroků	4.5.	9.2.	27.10.	22.3.	25.11. a 25.5.
Konečná splatnost	4.5.2016	9.2.2014	27.10.2015	22.3.2012	25.5.2015

Hypoteční zástavní listy jsou emitovány v celkové hodnotě stovek milionů až několika miliard, zejména na dobu tří, pěti či deseti let a přináší věřitelům relativně vysoký úrok, který je vyplácen alespoň jednou ročně. Kromě Raiffeisenbank, která se snaží v oblasti HZL vyjít stále vstříc i menším klientům, emitují tyto cenné papíry také Hypoteční banka, dříve Českomoravská hypoteční banka, a Wüstenrot hypoteční banka. U Hypoteční banky jsou v tabulce zobrazeny emise již dřívější, neboť v posledních letech emituje spíše HZL v několikamilionové nominální hodnotě o malém počtu kusů, které u retailových klientů nepřípadají bohužel v úvahu.

6.3 Neutrální obchody

6.3.1 Investiční a zprostředkovatelská činnost

Investice představují velmi důležitou oblast působení bankovních institucí, kterou upravuje směrnice Evropské unie o trzích finančních nástrojů „MiFID“ z dubna roku 2004. Směrnice

ce MiFID se zaměřuje především na ochranu klientů, jejich informovanost a kvalitu poskytovaných služeb. Obchodníkovi s cennými papíry ukládá povinnost jednat čestně, kvalifikovaně, spravedlivě a v nejlepším zájmu zákazníků. [13]

Klienti mají možnost investovat prostřednictvím banky přímo do konkrétního cenného papíru obchodovaného na burze nebo do podílových fondů. Banky zprostředkovávají investiční obchody na základě žádosti klienta na českých i zahraničních burzách, přičemž většinou procentem z objemu obchodu si stanovují svou provizi. V současnosti je stále častěji využíváno zadávání pokynů elektronicky, které s sebou nese také menší náklady pro klienta, na rozdíl od podání pokynu osobně. Takovéto investování vyžaduje obvykle větší finanční obnos a pojí se také s větším rizikem. Z tohoto důvodu jsou u drobných klientů více oblíbené podílové fondy.

Podstatou těchto fondů je nashromáždění dostatečného množství financí od velkého počtu podílníků, jenž je dle určených pravidel investován do mnoha různých cenných papírů. Výhodou je diverzifikace portfolia a rozložení rizika, pokud jeden cenný papír ztrácí na své hodnotě, je tato ztráta vyrovnána výnosem jiného. Investiční fondy se v praxi liší svým zaměřením, rizikovostí a výnosností i časovým horizontem investic. Pro retailové investory je výhodou snadná dostupnost a jednoduchost, minimální vklady činí již 500 Kč, informovanost o vývoji výnosnosti a aktuálním kurzu, vysoká likvidita prostředků a daňové zvýhodnění, neboť výnos po šesti měsících investice nepodléhá zdanění. Na druhou stranu podílové fondy mají i své nevýhody, investice se obvykle pojí s delším časovým obdobím, vstupní a jiné poplatky mohou převýšit výnosy a způsobit tak ztrátu v případě volby nevhodného fondu a v neposlední řadě, takto investované finance nepodléhají pojištění vkladů, jako tomu bylo u spořicíh a termínovaných účtů. [15]

Možnost investic do podílových fondů nabízí ze srovnávaných bank pouze Československá obchodní banka a Raiffeisenbank.

Tabulka 14: Srovnání vybraných podílových fondů [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB		RB	
Název fondu	ČSOB bond mix	ČSOB akciový mix	Český dluhopisový fond	Český akciový fond
ISIN	770000001147	770000001170	AT0000654686	AT0000A063S2
Typ	dluhopisový	akciový	dluhopisový	akciový
Vlastní kapitál (mil. Kč)	561,87	1305,77	532,99	259,03
Vznik	1.12.1990	31.7.2003	24.2.2003	11.12.2007
Měna	Kč	Kč	Kč	Kč
Hodnota (Kč)	1276,00	749,8	1264,61	708,86
Vstupní poplatek	0,5%	2,5%	1,5%	3,0%
Správní poplatek	1%	2,0%	0,9%	2,0%
Min. investice	jednorázově 5 000 Kč nebo pravidelně 500 Kč	jednorázově 5 000 Kč nebo pravidelně 500 Kč	1 000 Kč	1 000 Kč
Stupeň rizika	2 (max. 7)	6 (max. 7)	4 (max. 9)	9 (max. 9)
Doporučený investiční horizont	3 roky	5 let	5 let	10 let
Výkonnost fondu (%)				
1 měsíc	0,81	-0,05	-	-
1 rok (p. a.)	0,25	8,54	1,43	4,97
3 roky (p. a.)	3,43	-7,48	4,71	-2,11
5 let (p. a.)	2,49	-5,19	2,86	-

Srovnávané fondy obou bank mají již několikaletou tradici a jsou vedeny v české měně. Výše minimální investice záleží na rozhodnutí bankovní instituce, Raiffeisenbank umožňuje vkládat již 1 000 Kč, u ČSOB tato částka činí jednorázově 5 000 Kč, ale je umožněno také investovat pravidelně již 500 Kč.

Z tabulky srovnání je patrný rozdíl mezi akciovými a dluhopisovými fondy. Fondy dluhopisů s sebou nesou výrazně menší riziko a je pro ně charakteristický kratší časový horizont. U obou bankovních institucí se vlastní kapitál pohybuje nad hranicí 500 mil. Kč a oproti fondům akciovým jsou spojeny s nižším vstupním i správním poplatkem, ale také nižší výkonností.

Akciové fondy jsou vhodné spíše pro klienty se sklonem riskovat, kteří se nebojí podstoupit riziko, neboť se vyznačují vysokým stupněm rizikovosti, téměř na maximálních hodnotách. Pokud se však investice podaří úspěšně, mohou se investoři těšit z daleko vyšších výnosů než u dluhopisových fondů.

7 DOPORUČENÉ PORTFOLIO KLIENTA

Při tvorbě portfolia je nejdůležitější správně identifikovat klienta, jeho současnou situaci, potřeby a požadavky. Je třeba zohlednit rodinný stav, bydlení, zaměstnání, zdroje příjmů a finanční možnosti, časový harmonogram finančních plánů do budoucna, zda jsou krátkodobé či spíše dlouhodobé, zda při správě majetku a investování preferuje konzervativní chování (nízký výnos i riziko) nebo raději agresivní strategii (vysoký výnos za cenu vyššího rizika).

7.1 Charakteristika klienta

Pro příkladné sestavení portfolia si zvolím klienta, který pracuje v menší výrobní firmě na pozici technologa již šest let. Jeho měsíční plat dosahuje standardně výše 23 000 Kč plus případné prémie. Muž žije v domácnosti s manželkou a jedním synem, nedávno si pořídili nový byt, tudíž jeho úspory jsou vyčerpány na minimum. Výdaje spojené s bydlením činí měsíčně 5 800 Kč a další výdaje průměrně 10 000 Kč. Klient by si rád do budoucna naspořil určitou finanční rezervu pro zajištění rodiny a případné nečekané výdaje. Při investicích upřednostňuje konzervativní přístup, neboť je přece jen živitelem rodiny a nemůže si dovolit příliš riskovat. Zároveň má v úmyslu pořídit nový rodinný automobil, na který si bude muset vzít úvěr ve výši 200 000 Kč, jelikož vlastní naspořené prostředky nemá, přičemž jej nechce splácet déle než pět let.

7.2 Portfolio produktů

7.2.1 Běžný účet

Nejdříve je třeba, aby měl klient zřízen co nejvýhodnější běžný účet, na nějž mu bude zasílána mzda od zaměstnavatele. Z tohoto účtu klient bude pravidelně realizovat dvě odchozí platby a minimálně tři výběry z bankomatu. Dále využije platební kartu a elektronické bankovníctví.

Vzhledem k parametrům srovnávaných běžných účtů se pro klienta jeví nejlépe účet od mBank a Fio banky, které poskytují vedení i platby zdarma, stejně jako platební kartu a elektronické bankovníctví. Fio banka nabízí větší úrokovou sazbu pro úročení prostředků na účtu, poskytuje deset výběrů z bankomatu Pharro zdarma, ovšem každý další výběr či z jiného bankomatu je zpoplatněn (6Kč). U mBank je úrok nulový a vzhledem k tomu, že

objem měsíčních plateb převyšuje 4 000 Kč, má klient první tři výběry z bankomatu zdarma, ale již čtvrtý a další jej bude stát 35 Kč.

Protože jsou uskutečněny výběry měsíčně minimálně tři, což znamená, že i více, vyplatí se lépe **účet banky Fio**, i pokud bude klient vybírat hotovost z jiných bankomatů a navíc mu budou na účet připisovány alespoň nějaké úroky.

7.2.2 Spořicí účet

Klient dostává měsíčně výplatu přesahující 23 000 Kč, z níž má výdaje průměrně zhruba 15 800 Kč, což znamená, že každý měsíc si našetří minimálně 7 200 Kč. Jelikož úrok na běžném účtu je poměrně nízký, bude pro klienta výhodnější bezplatně si zřídit spořicí účet, kde budou uložené prostředky zúročeny lépe a zároveň je bude mít kdykoliv k dispozici.

Ze srovnávané nabídky je pro klienta nejvýhodnější **Fio Konto**, kde je úroková sazba stanovena fixně 1,25 % p. a. a veškeré související služby jsou zdarma. Nejjednodušší cestou je potom zadání trvalého příkazu k bezplatnému převodu řekněme 6 000 Kč měsíčně z běžného účtu na účet spořicí, aby si ponechal i nějakou rezervu pro případ o něco vyšších výdajů.

Pokud, že se klient rozhodne pro osobní půjčku, jak má v úmyslu dle zadání, tato částka se samozřejmě sníží o výši měsíční splátky.

7.2.3 Hypoteční zástavní listy

Dříve nebo později bude mít klient na svém účtu naspořenou již jistou sumu peněz, které by byla škoda nezúročit ještě výhodněji. Protože klient preferuje minimální riziko, optimální variantou je pro něj investice do HZL, které mu zaručí několikaprocentní výnos z investovaných prostředků, a to již od 10 000 Kč. Navíc úrokové výnosy z hypotečních listů jsou osvobozeny od daně a v případě okamžité potřeby financí se jedná o vysoce likvidní uložení prostředků, tedy HZL jsou kdykoliv dobře prodejné.

7.2.4 Spotřebitelský úvěr

V případě, že má klient zájem o úvěr ve výši 200 000 Kč na dobu pěti let, který využije na pořízení nového automobilu, je nejlepší volbou jeden z neúčelových spotřebitelských úvěrů. Pro konkrétní srovnání se vyplatí využít kalkulačky půjček, jež jsou dostupné na stránkách každé z bank a přesně klientovi spočítají, jaký bude jeho úrok a výše měsíčních splátek.

Tabulka 15: Srovnání bezúčelových půjček ve výši 200 000 Kč
na 5 let [vlastní zpracování]

Banka	ČSOB	RB	mBank
Název produktu	Půjčka na cokoliv	Rychlá půjčka	mPůjčka Plus - půjčka na cokoli
Úroková sazba (% p. a.)	-	11,9	13,9
RPSN (% p. a.)	-	14,2	15,6
Výše splátky (Kč/měs)	4 747	4 484	4 643
Zaplaceno celkem (Kč)	284 820	269 040	278 580

Tabulka 15 jasně ukazuje, která z půjček bude pro klienta tou nejlepší volbou, a sice **Rychlá půjčka** od Raiffeisenbank, kde budou měsíční splátky činit 4 484 Kč a celkově klient zaplatí 269 040 Kč, což je nejméně ze srovnávaných úvěrů.

Pokud by měl klient v budoucnu zájem o využití dalších služeb, je třeba postupovat obdobnou cestou, vždy zvážit dostupné nabídky a zhodnotit, která z nich je nejvýhodnější, tak aby nemusel hradit zbytečně vysoké náklady, nebo aby své finance zhodnotil nejoptimálnějším způsobem.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo přehledně zobrazit a srovnat bankovní produkty z hlediska výhodnosti pro retailové klienty a navrhnout konkrétní produktové portfolio, což se mi, doufám, úspěšně podařilo.

V teoretické části jsem se věnovala objasnění jednotlivých bankovních systémů, typů bank a především rozčlenění a vysvětlení individuálních aktivních a pasivních bankovních obchodů, z nichž vybrané nejběžnější jsem následně srovnávala v části praktické. Pro srovnání jsem si z důvodu rozsahu práce vybrala spektrum čtyř významných institucí působících v České republice. Zvolila jsem jak banku univerzální, tak i zaměřenou na privátní klientelu a podnikatele a neopomenula ani současný trend, banku virtuální a nízkonákladovou. Vybrané produkty jsem srovnávala z hlediska jejich výhodnosti pro klienta, který službu využívá, tak aby mu produkt přinesl maximální uspokojení s co nejnižšími náklady. Na závěr jsem pro fiktivního klienta s průměrnou výší mzdy sestavila portfolio nejvhodnějších produktů dle konkrétních potřeb a požadavků.

Na českém finančním trhu působí množství bankovních institucí, které klientům nabízí značné množství nejrůznějších produktů, z nichž každý má své výhody a nevýhody. Ačkoliv je třeba podotknout, že vlivem stále rostoucí konkurence jsou si mnohé produkty velmi podobné. Při výběru je třeba vždy se řídit požadavky klientů, neboť každý má jiné priority a je pro něj výhodnější něco jiného. Jeden se raději přikloní k většímu zisku za cenu zvýšeného rizika, například u investičních obchodů, a druhý dá raději přednost jistotě před rizikem. Stejně je to i při volbě bankovního ústavu, jsou klienti, kteří volí malé nízkonákladové banky, jež jim poskytnou služby s nulovými poplatky, ale také ti, kteří si raději připlatí za dlouholetou tradici banky či tak činí z pouhé loajálnosti.

Má práce má čtenářům usnadnit orientaci v oblasti bankovníctví, přinést jim přehled dostupných bankovních produktů a také orientační srovnání, jak se pohybují například poplatky či úrokové sazby. Budu ráda, pokud poslouží také jako inspirace při volbě bankovní instituce a výběru konkrétního produktu, ovšem vždy a v každém případě je třeba zohlednit konkrétní podmínky a požadavky klienta, tak aby mu daný produkt plně vyhovoval.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] DVOŘÁK, P. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přepracované a rozšířené vyd. Praha : Linde, a. s., 2005. 681 s. ISBN 80-7201-515-X.
- [2] KAŠPAROVSKÁ, V. *Banky a komerční obchody*. 1. vyd. Kravaře : Marreal Servis, s. r. o., 2010. 172 s. ISBN 978-80-245-6779-4.
- [3] KRÁL', M. *Bankovníctví a jeho produkty*. Žilina : GEORG, 2009. 262 s. ISBN 978-80-89401-07-9.
- [4] MEJSTŘÍK, M. *Cultivation of Financial Markets in the Czech Republic*. Prague : Karolinum, 2004. 399 s. ISBN 80-246-0980-0.
- [5] MEJSTŘÍK, M.; PEČENÁ, M.; TELÝ, P. *Základní principy bankovníctví / Basic principles of banking*. 1. Praha : Karolinum, 2008. 627 s. ISBN 978-80-246-1500-4.
- [6] POLIDAR, V. *Management bank a bankovních obchodů*. 2. aktualizované a rozšířené vyd. Praha : Ekopress, s. r. o., 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4.
- [7] POLOUČEK, S., a kol. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.
- [8] PŮLPÁNOVÁ, S. *Komerční bankovníctví v České republice*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2007. 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.
- [9] REVENDA, Z., a kol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vyd. Praha : Management Press, 2005. 628 s. ISBN 80-7261-132-1.

Legislativa

- [10] Česká republika. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách. In *Sbírka zákonů*. 1992, 5, s. 98-105.

Elektronické zdroje

- [11] *Aktuálně.cz* [online]. 18.4.2011 [cit. 2011-05-05]. Nejvstřícnější bankou zůstává nováček bez poplatků. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/clanek.phtml?id=697501>>.
- [12] *Bancrate.com : Archives* [online]. March 28, 2003 [cit. 2011-05-07]. What is on-line banking?. Dostupné z WWW: <<http://www.bankrate.com/brm/olbstep2.asp>>.
- [13] *ČNB : Česká národní banka* [online]. 2003-2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.cnb.cz/cs/index.html>>.
- [14] *ČSOB* [online]. 2010 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>>.
- [15] *Finance.cz : Poznejte hodnotu informace* [online]. 2000-2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.finance.cz/>>.
- [16] *Fio banka : Fio je banka zaměřená na investice do cenných papírů a poskytování běžných bankovních služeb bez poplatků!* [online]. 2010 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.fio.cz/>>.
- [17] *FPV.cz : Fond pojištění vkladů* [online]. 2005 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.fpv.cz/cs/>>.
- [18] *mBank : maximum výhod a pohodlí* [online]. 2007 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.mbank.cz/>>.
- [19] *Měšec.cz : Průvodce finančním světem* [online]. 1998-2011 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/>>.
- [20] *Patria online* [online]. 1997-2011 [cit. 2011-05-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.patria.cz/zpravodajstvi/home.html>>.
- [21] *Peníze.cz* [online]. 2000-2011 [cit. 2011-05-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.penize.cz/>>.
- [22] *Raiffeisenbank : Banka inspirovaná klienty* [online]. 2008 [cit. 2011-05-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.rb.cz/>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

a. s.	Akciová společnost
ČMHB	Českomoravská hypoteční banka, a. s.
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSOB	Československá obchodní banka, a. s.
EUR	Euro
HB	Hypoteční banka, a. s.
HZL	Hypoteční zástavní list
ISIN	Mezinárodní identifikační číslo cenného papíru (International Securities Identification Number)
Kč	Koruna česká
MiFID	Směrnice o trzích finančních instrumentů (The Markets in Financial Instruments Directive)
p. a.	Roční úroková sazba (per annum)
RB	Raiffeisenbank, a. s.
RPSN	Roční procentuální sazba nákladů
SIPO	Sdružené inkasní platby obyvatelstva
USA	Spojené státy americké
WHB	Wüstenrot hypoteční banka, a. s.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Logo ČSOB, a. s.[11]</i>	40
<i>Obrázek 2: Logo Raiffeisenbank, a. s.[19]</i>	41
<i>Obrázek 3: Logo mBank [15]</i>	42
<i>Obrázek 4: Logo Fio banka, a. s.[13]</i>	42
<i>Obrázek 5: Základní kapitál [vlastní zpracování]</i>	43
<i>Obrázek 6: Počet klientů [vlastní zpracování]</i>	44
<i>Obrázek 7: Počet poboček [vlastní zpracování]</i>	44

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Vývoj počtu bank v ČR [10] .....</i>	15
<i>Tabulka 2: Výsledky OVB Vstřícná banka [9].....</i>	45
<i>Tabulka 3: Srovnání kontokorentních úvěrů [vlastní zpracování] .....</i>	47
<i>Tabulka 4: Srovnání bezúčelových úvěrů [vlastní zpracování].....</i>	48
<i>Tabulka 5: Srovnání účelových půjček na bydlení [vlastní zpracování] .....</i>	49
<i>Tabulka 6: Srovnání kreditních karet [vlastní zpracování].....</i>	51
<i>Tabulka 7: Srovnání běžných účtů [vlastní zpracování] .....</i>	53
<i>Tabulka 8: Srovnání termínovaných vkladů [vlastní zpracování].....</i>	55
<i>Tabulka 9: Srovnání úrokových sazeb pro vklad 50 000 Kč [vlastní zpracování] .....</i>	56
<i>Tabulka 10: Srovnání úrokových sazeb pro vklad 500 000 Kč [vlastní zpracování] .....</i>	56
<i>Tabulka 11: Srovnání spořicíh účtů [vlastní zpracování] .....</i>	58
<i>Tabulka 12: Příkladné srovnání bankovních dluhopisů [vlastní zpracování] .....</i>	59
<i>Tabulka 13: Srovnání vybraných HZL [vlastní zpracování] .....</i>	61
<i>Tabulka 14: Srovnání vybraných podílových fondů [vlastní zpracování] .....</i>	63
<i>Tabulka 15: Srovnání bezúčelových půjček ve výši 200 000 Kč na 5 let [vlastní zpracování].....</i>	66